

Motiiivi

3 • 2018 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

KOTKASTA MAAILMALLE

Ratapihan raatajat

AMMATIT PERIYTYVÄT

Kenen valinta?

LUE MYÖS

Sopimukset
siististi
paketissa

Somea &
kädentaitoja

Näin teet
hyvän
tyhy-päivän

SEELA SELLA

HERKKÄ
ROHKEA

FLEX ENERGY

Sievi FlexEnergy -joustoelementti
pohjan sisällä

UUTUUS

Racer

Työmukavuuden uusi aika.

Racer on rento ja sporttinen. Se on kevyt ja täydellisesti jalkaan sopiva. Sen materiaalit hengittävät ja pitävät jalkasi kuivana koko päivän. Kengässä on uskomaton pito ActionPro -kaksikerrospohjan ansiosta. Ja mikä parasta – sen sisäpohjassa on uusi Sievi FlexEnergy* -joustoelementti, jonka tuomaa mukavuutta ei ole turvajalkineissa ennen nähty!

* Sievi FlexEnergy -joustoelementti on valmistettu Infinergy®:stä, joka on BASF:n rekisteröimä tavaramerkki. Saat sen Racer Roller S3 ja Sievi Racer 1 S2 -turvajalkineisiin. Kaikki Racerit on tehty Suomessa

Pohjois-Euroopan suurin jalkinevalmistaja
Sievi Jalkine Oy • Korhosenkatu 24,
85310 Sievi As. • Puh. (08) 488 11
info@sievi.com • sievi.com

Racer Roller S3

Sievi Racer 1 S2

GT Racer S3

SISÄLTÖ

6

Miten käy henkilöstön, kun HSL kilpailuttaa?

25

Häirintä työpaikoilla puhuttaa yhä

35

Kunnon korotukset henkilökohtaisille avustajille

– Melonta pitää mielen virkeänä talvet ja kesät.

PÅ SVENSKA

26

Katja Rajavuori vill vara bilisternas vän.

45

Travhobbyn kräver en stark tro.

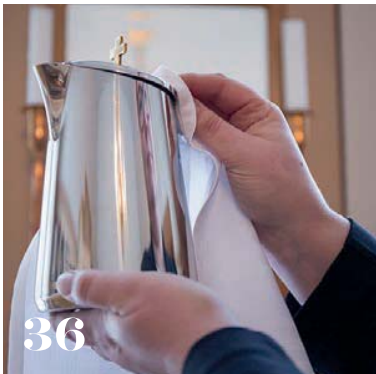
48

Hur påverkar de nya avtalen plånboken?

20

Jukka Mäkelälle melonta on ympärivuotinen harrastus.

SISÄLTÖ

8

Ratapihan sankarit pitävät Kotkan sataman pyörät pyörimässä.

14

Sopimuskoosteesta löydät tiedot oman alasi palkankorotuksista.

18

JHL-opiston kurssilla opittiin muun muassa tubettamaan.

22

Onnistunut tyhy-päivä lisää jaksamista arjessa.

26

Katja Rajavuori motsäger alla fördomar om parkeringsbiträden.

28

Näyttelijä Seela Sella on yhä 81-vuotiaana täystyöllistetty.

36

Kirkkohopeiden kiillotus kuuluu sution työnkuvaan.

38

Ammatit periytyvät usein vanhemmilta lapsille.

44

KKO tuomitsi kunnan korvaukset SOS-lapsikylän sijaisille.

PALSTAT

25 Raati

36 Minä numeroina

44 Laki

47 Kysy ihmeessä

50 Kolumni

JÄSEN, HANKI HYVÄ HARRASTUS:

KÄSITYÖT KUNNIAAN

JHL:läiset ohjaajat tarvitsevat käden taitoja työssään, mutta käsityöt on myös hyvä harrastus. **Sivu 18**

VESISTÖJEN KUTSU

Melonta tarjoaa parhaimmillaan romantiikkaa, upeita maisemia, puhdasta luontoa sekä hyviä kavereita. **Sivu 20**

YHTEINEN SIIJOITUS

Raviurheilussa on tavallista, että yhdellä hevosella on useampi omistaja, jolloin kulut ja hoitovastuun voi jakaa. **Sivu 45**

Viekö opetus tilaa lapsuudelta?

JHL ON TEHNYT Lapsen parhaaksi -selvityksen varhaiskasvatuksen tulevaisuudesta. Se on eräänlainen vastine opetus- ja kulttuuriministeriön varhaiskasvatuksen tiekartalle. Lausuntokierros varhaiskasvatuslain toisesta osasta päättyy 18. maaliskuuta. Lain pitäisi tulla voimaan jo tämän vuoden elokuussa.

Lausuntokierroksella olevassa varhaiskasvatuslain toisessa osassa käsitellään sitä, millainen koulutus lapsista huolehtivalla henkilöstöllä pitäisi olla. Ministeriön tavoitteena on korvata puolet hoitajista lastentarhanopettajilla. Näppituntumalla tämä tarkoittaisi jopa 9 000 hoitajaa.

Meitä huolettaa kaksi asiaa: Saako lapsi riittävästi hoitoa ja hoivaa kaiken opetuksen keskellä? Säilykö suomalaisessa varhaiskasvatuksessa monitaitoinen ja monipuolisen koulutuksen saanut varhaiskasvatushenkilöstö? Laadukas varhaiskasvatus on perustunut koko kylä kasvattaa -malliin. Kannamme suurta huolta siitä, että opetus valtaa tilaa lapsuudelta.

JHL:n tärkein viesti on, että varhaiskasvatuksessa lapsi tarvitsee monipuolista aikuisten näkemystä ja huolenpitoa, ei pelkkää opetusta. Varhaiskasvatuslain keskeistä ajatusta - kasvatus, opetus ja hoito ovat tasapainossa - uhkaa se, että opettajien määrää lisätään ja hoitohenkilöstön vähennetään.

Pelkäämme, että liika opettajakeskeisyys johtaa hoidon, hoivan ja leikin painoarvon vähenemiseen. Opettajapainotteisuus on ajateltu vietäväksi läpi 12 vuoden aikana, asiantuntijoiden mukaan läpivienti kestää lähes 20 vuotta.

Nopeampi ja tehokkaampi tapa olisi kouluttaa hoidosta ja huolenpidosta vastaavaa henkilöstöä myös pedagogiseen osaamiseen. Tavoitteenamme on, että tuomme varhaiskasvatukseen uuden ammattinimikkeen, joka kuvaisi parhaiten sen uutta tarvetta - pedagogisten lastenhoitajien nimike- ja koulutusasiaa.

Ilahduttavaa lakiesityksessä on, että perhepäivähoitajille annettaisiin lisäkoulutusta. Tämä on järkevää olemassa olevien voimavarojen käyttöä. Isona puutteena näemme, että lakiluonnoksesta on unohdettu perhepäivähoidon kehittäminen. Ministeri Sanni Grahn-Laasonen on kuitenkin luvannut meille, että perhepäivähoitoa ei lakkauteta.

On vaikea ymmärtää, miksi lakiluonnoksessa sosionomitaustaiset lastentarhanopettajat eivät olisi enää kelvollisia opetustyöhön. Mielestämme he tuovat laajapohjaisen koulutuksensa ansiosta kokonaisvaltaisen näemyksen lasten ja perheiden tarpeista. Toivotaan, että ministeriö ei heitä varhaiskasvatuksen kultahippuja uudistuksessa roskakoriin.

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

200
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

100
työ- ja
virkaehto-
sopimusta

HSL kilpailuttaa, mitä henkilöstölle?

Helsingin seudun lähijunaliikenteen kilpailutus käynnistyy tänä keväänä. Liikennettä tähän asti hoitanut VR aikoo osallistua kisaan, mutta mukaan odotetaan myös useita kansainvälisiä raideyhtiöitä.

Tarjolla on satojen miljoonien eurojen potti, sillä kyse on 10-vuotisesta sopimuskaudesta (2021-2031). Kilpailutuksen järjestää ja valinnan tekee pääkaupunkiseudun kuntia edustava Helsingin seudun liikenne (HSL).

Alun perin lähiliikenne piti kilpailuttaa jo pari vuotta sitten, mutta silloin HSL ja VR neuvottelivat viisivuotisen suorahankintasopimuksen. Sen ansiosta VR tehosti toimintaansa ja laski hintojaan 59 miljoonalla.

Mitä kilpailutus ja operaattorin mahdollinen vaihtuminen tarkoittaa konduktööreille, Raideammattilaiset JHL:n puheenjohtaja **Teppo Järnstedt?**

- Tärkeintä on, että henkilöstö siirtyy kilpailun voittaneelle operaattorille liikkeenluovutuksella ja että noudatetaan alan työehtosopimuksia.

Toistaiseksi ei ole varmuutta edes siitä, säilyvätkö konduktöörit lähijunissa, ja jos säilyvät, mikä on heidän työnkuvansa.

VR operoi joka päivä noin 800 HSL-lähiliikenteen junavuoroa, ja matkustajia on päivittäin noin 200 000. Lähiliikenteen junissa työskentelee noin 300 konduktööriä.

– Eriarvoistuminen on poliittisten ratkaisujen asia, ei luonnonlaki, sanoo arkkipiispa Kari Mäkinen

Metropoliassa yt:t

Metropolia ammattikorkeakoulussa on käynnistynyt koko henkilöstöä koskevat yt-neuvottelut. Neuvottelut voivat johtaa enimmillään 80 henkilön irtisanomiseen tai osa-aikaistamiseen. Lisäksi koko henkilöstö saataan lomauttaa.

Yt-neuvottelut johtuvat koulun taloudellisesta tilanteesta ja valtion laskeneesta rahoitusosuudesta. Metropolian tiedotteen mukaan oppilaitoksen saama valtionapu on pienentynyt 27 miljoonaa, eli 26 prosenttia, vuodesta 2013.

Monialainen Metropolia on suurimpia ammattikorkeakouluja, ja se työllistää noin tuhat henkilöä. Sen palveluksessa on myös JHL:n jäseniä.

Työelämä kehittyy parempaan

Työelämän laatu on Tilastokeskuksen Työolobarometrin mukaan kohene massassa.

Noin 30 prosenttia vastanneista kertoi, että työpaikalle oli palkattu uutta väkeä vuoden 2017 aikana. Erityisesti rekrytoinnin viikkaus näkyi yksityisen sektorin työpaikoilla. Lisäksi työpaikoilla oli aiempaa enemmän mahdollisuuksia esittää omia ideoita ja osallistua työn kehittämiseen. Myönteiseen suuntaan kehittyi myös työn mielekkyyden kokemus.

Asiakkaan taholta tulevat väkivalta- ja sen uhkatilanteet olivat edelleen yleisiä etenkin kuntasektorilla. Myös työsuhteen laatuun liittyvä syrjintä oli kasvussa. Erityisesti määräaikaisiin kohdistuvat syrjintähavainnot lisääntyivät, ikään liittyviä syrjintähavainnoja oli edellisvuotta vähemmän.

1 693

palkansaajaa vastasi Työolobarometriin viime elö-syyskuun aikana.

1/3

palkansaajista käytti sosiaalista mediaa työssään.

19 %

kuntasektorin työntekijöistä koki asiakasväkivaltaa tai sen uhkaa.

VASTUULLISTA

JOURNALISMIA

Luotettavan median ääni

Media on sananvapauden keskeisin käyttäjä ja edistäjä. Sen tehtävänä on käyttää tätä vapauttaan lukijoidensa tiedontarpeen täyttämiseen mutta samalla yhteiskunnallisesti ja eettisesti oikein.

Motiivi-lehti on Julkisen sanan neuvoston jäsen ja siten sitoutunut noudattamaan Journalistin ohjeita. Olemme vastuussa julkaisemiemme juttujen oikeellisuudesta ja jos teemme virheitä, korjaamme ja oikaisemme ne välittömästi.

Toimimme jatkossakin vastuullisen median tavoin sitoutumalla oikeisiin tietoihin perustuvaan journalismiin. Tästä kertoo yllä oleva vastuullisen journalismin merkki. Se takaa, että lukijana saat todennukaista tietoa maailmasta. (HH)

TUTUSTU vastuullisen journalimin periaatteisiin verkossa vastuullistajournalismia.fi

Palomiehen työ kiinnosti

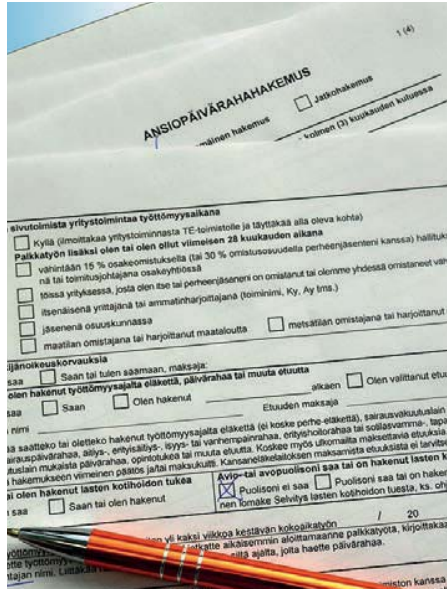
Palomies-pelastaja Janne Sipolan työstä kertonut juttu oli lukijoiden mielestä viime Motiivin (2/2018) kiinnostavin.

Jutussa Kanta-Hämeen pelastuslaitoksella työskentelevä Sipola, 39, kertoi työstään ja pohti tulevaisuuttaan. Samalla hän otti kantaa palomiesten eläkeikään. Se on sama kuin muilla palkansaajilla, vaikka työ on monin verroin raskaampaa.

– Pitäisi jaksaa heilua näissä vehkeissä vielä 27 vuotta. Palomies on kova jätkä, muttei sentään noin kova!

Onni suosi seuraavia palautteen antajia: Pasi Andersson, Helsinki, Marja-Leena Koskinen, Lempäälä ja Sini Kirkelä, Kajaani.

ANNA PALAUTETTA tästä numerosta 9.4.2018
mennessä: motiivilehti.fi/palaute

Ansioturvasta selvitys

Sosiaali- ja terveysministeri **Pirkko Mattila** (sin) selvityttää yleiseen ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan siirtymisen vaikutukset.

Hanke ei sisällä kolmen puolueen hallitusohjelmaan, vaan asialla on Perussuomalaisista eronnut Sininen tulevaisuus.

Työttömyysturvaa on tätä nykyä kahdenlaista, ansioo suhteutettua ja Kelan peruspäivärahaa. Ensimmäistä saavat työttömyyskassojen jäsenet, noin 85 prosenttia palkansaajista. Kelan maksamaan tukeen ovat oikeutettuja muut työttömät.

Toteutuessaan Sinisten ehdotus mullistaisi koko nykyisen työttömyysturvajärjestelmän. Samalla se voisi murentaa ammattiliittojen asemaa, sillä moni liittyy samalla kertaa sekä ammattiliittoon että sen kyljessä toimivan kassan jäseneksi.

LISÄTIETOA stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/selvityshenkilö-arvio-ansiosidonnaisen-työttömyysturvan-kehittämismahdollisuuksia

Tervetuloa Point Collegen kevään ja syksyn 2018 koulutuksiin!

Point Collegen uudet tilat valmistuvat vuonna 2018

- Jalkojenhoidon
ammattitutkinto 595 €,
kesto n. 1,5 vuotta

- Palveluohjaajakoulutus 320 €,
kesto n. 1 vuosi

- Seksuaaliohjaajakoulutus 280 €,
kesto n. 10 kk

**Toteutus
monimuoto-opetuksena.**

**Mahdollisuus osittain
verkko-opintoihin.**

**Ilmoittautuminen:
ilmoittautuminen@pointcollege.fi**

Lisätiedot:

**Teija Simonsson,
teija.simonsson@pointcollege.fi,
puh. 044 737 2426 tai**

**Jaana Ågren,
jaana.agren@pointcollege.fi,
puh. 044 737 2488
www.pointcollege.fi**

point college
PORVOO · BORGA

Point College, Työelämäpalvelut
WSOYTALO, Mannerheiminkatu 20
06100 Porvoo
Puh. (019) 574 0700,
www.pointcollege.fi

Kiskot vievät – ja tuovat

Pakkanen tai helle. Ratapihojen ammattilaiset pitävät huolen siitä, että tavarajunaliikenteen pyörät pyörivät turvallisesti ja aikataulussa.

teksti Saija Heinonen kuvat Jukka Koskinen

UUODENAIKOJEN ja maisemien vaihtelusta pääsee raidetyössä nauttimaan, vaikka keskittyminen täytyy pitää radassa ja laitteissa.

Eletään helmikuun loppua. On yksi talven kylmimmistä päivistä koko Suomessa. Erityisen jäätävältä viima tuntuu Kotkan Mussalon satamassa. Se nipittää kipakasti poskipäitä, kun mereltä puhaltava tuuli moninkertaistaa pakkasen purevuuden.

- Ei auta valittaa. Ratapihatyötä tehdään pääosin ulkona. Täytyy myöntää, että onhan tämä homma kesällä aika paljon miellyttävämpää, konduktööri **Mika Heikkilä** toteaa.

Hänen ammattinimikkeensä on konduktööri, mutta yhtä hyvin hän voisi kertoa olevansa vaihtotyönjohtaja, ratapihatyöntekijä, junamies, ratapihakonnari tai ro-veturinkuljettaja.

Mitä tämä monen nimikkeen työ pitää sisällään? Käydään tutustumassa.

Viennin kasvun huomaa

Ratapihatyöntekijät huolehtivat junien matkakuntoisuuden tarkistuksista. He vievät ja tuovat asiakkaiden tilausten perusteella vaunuja sekä purettaviksi että kuormattaviksi. Satamassa vaihtotyö eroaa jonkin verran Sisä-Suomen vastaavien ratapihoiden työskentelytavoista.

- Lastiliikennettä on pääasiassa vain tänne Mussaloon päin. Laivattavaksi tulee eri tehtailta lähinnä sellua, paperia ja sahatavaraa. Myös Venäjän suunnalta säiliö-, kaasuputki- ja lannoitevaunuliikenne on vilkasta, Heikkilä kertoo.

Koska Mussalo on lähinnä vientisatama, juniin harvemmin kuormataan sataman päässä mitään. Sen sijaan tyhjä vaunut ohjataan omille paikoilleen ratapihalle odottamaan uusia tilauksia ja satamaan tuotavia kuljetuksia.

Mussalon konttiterminaali on Suomen suurin ja Itämeren vilkkaimpia. Se on yksi osa HaminaKotkan tavaraliikennesataman kuudesta eri satamaosasta. Satama sijaitsee vain 35 kilometrin päässä Venäjän rajasta.

Talouden heräileminen on vilkastuttanut sataman toimintaa, ja ratapiha on kovassa käytössä. Pelkästään Mussalon alueella raiteita on yhteensä yli 30 kilometriä.

Ratapihalla kulkee ristiin rastiin yli 20 kiskoparia. Silti osa vaunuista joudutaan toisinaan ajamaan ruuhkan vuoksi seitsemän kilometrin päässä sijaitsevalle Hovinsaaren ratapihalle ikään kuin varastoon.

Miehillä pitää kiirettä, että tavaravaunukokonaisuudet saadaan sovitusti ja ajallaan tilaajille. Aikataulut ovat yhtä tiukat kuin matkustajaliikenteessä.

Tonneissa löytyy

Kiivetäänpä sitten veturiin. Massiivinen Dr14-dieselveturi painaa vaatimattomat 87 tonnia, ja perässä on yli puoli kilometriä pitkä 25 vaunun roikka. Pikkutuulet eivät tätä kokonaisuutta paljoa heiluttele.

Tänään työlistalla on valmiiden tavaravaunujen vienti Hovinsaareen odottamaan noutoa. Lopuksi on tarkoitus ottaa vielä tilauksen mukaisesti uusi roikka Mussalon satamaan viettäväksi.

Heikkilä ja hänen työparinsa **Tomi Hyypiä** tarkastavat veturin ja tavaravaunujen matkakuntoisuuden, jarrut ja muut kytkennät, ja saavat lähtöluvan kohti Hovinsaarta. Lupa tulee Virve-puhelimen välityksellä liikenteenohjaajalta.

Käätimestä tulikin kaveri

Vaihtotyössä työskennellään aina pareittain. Ro-päivystysyksikköä eli veturia kuljettavat vaihtotyönjohtaja ja junamies.

- Se, kumpi on kumpi, vaihtuu työvuorojen mukaan. Tänään Tomi on vaihtotyönjohtaja ja itse toimin junamiehenä. Jos ollaan huomenna työpari, se voi olla toisinpäin, Heikkilä selventää.

TYÖTÄ tehdään kolmessa vuorossa. Jos iltavuoro päättyy klo 23 ja seuraava vuoro alkaa aamukuudelta, ei Haminassa asuva Mika Heikkilä ehdi nauttia kovin pitkistä ja rentouttavista yöunista.

Turvallisuus ennen muuta

Radalla ja ratapihoilla työskentelyyn vaadittava turvallisuuskoulutus varmistaa tuiki tarpeelliset tiedot ja ohjeet ratapihan yleisistä vaarajahattatekijöistä. Nolla tapaturmaa on tavoitteena!

Varusteet

Ratatyössä tulee kaikilla rautatiealueella liikkuvilla olla vaatimukset täyttävät ja tarkoituksen mukaiset henkilönsuojaimet sekä varoitusvaatetus.

Ensiapustus

Veturista löytyy vakiovarusteina muun muassa ensiapulaukku, vaahtosammutin sekä merkinantolippuja.

Käkätin

Veturia ohjataan käättimeksi ristityllä kauko-ohjaimella. Laite on rakennettu turvallisuustekijät huomioon ottaen. Niin sanottua kuolleen miehen nappia on painettava säännöllisesti. Jos käkätin on yli viisi sekuntia liian kallellaan, esimerkiksi jos ohjaaja kaatuu, juna hätäjarruttaa.

Raideopastimet

Veturia kuljetettaessa noudatetaan paitsi Virvepuhelimien päässä olevan liikenteenohjaajan määräyksiä, myös raideopastimia. Tässä opastin käskee pysähtymään.

Viime hetken pelastus

Veturin hätäjarrutus-painikekin joutuu toisinaan tositoimiin.

- Veturilla on luonne-eroja. Ihan oikeasti. Toiset ovat laiskempia kuin toiset.

Miehillä on sama koulutus ja he tekevät samaa työtä, mutta vaihtotyönjohtajavuorossa oleva on vastuussa työparistaan ja koko vuoronsa sujumisesta.

Vielä kymmenisen vuotta sitten tavaravaunujen järjestelyssä ja siirtämisessä työyksikkö oli kolmihenkinen. Mukana kuljivat junamies, vaihtotyönjohtaja ja veturinkuljettaja. Nykyisin ratapihakonduktöörit ajavat veturia radio-ohjatusti.

Kauko-ohjain - tuttavallisesti käkätin - näyttää nappuloinen ja vilkkuvine valoineen videopeli-ohjaimelta.

- Kyllä siitä aikanaan tuli aikamoista napinaa, kun meidän ratapihatyöntekijöiden piti opetella ihan uusi homma eli tämä veturin radio-ohjaus, Heikkilä kertoo.

Monet olivat jopa sitä mieltä, että ei tule onnistumaan. Jonkin aikaa se vei, mutta kun asiasta päästiin paremmin jyvälle, saatiin systeemit pyörimään ihan hyvin.

- Nykyisin sitä miettii, että ennemmin ajaa itse. Pystyy paremmin määräämään vauhdin, kun on siellä roikan keulalla. Turvallisuudentunne on lisääntynyt, kun veturin hallinta jarrutuksineen ja kiihdytyksineen on itsellä, Heikkilä pohtii.

Vaaroja oppii välttämään

Turvallisuudentunteeseen ei kuitenkaan voi tuudittautua. Lähes kilometrin mittainen junaletka kun ei pysähdy

- Ratapihatyö on sopivan fyysistä ja vaihtelevaa. Myös porukkahenki on hyvä.

hätätilanteessa silmäräpäyksessä. Ei, vaikka maksiminopeus on vaihtotyössä ainoastaan 35 kilometriä tunnissa.

Kätkätin on onneksi suunniteltu niin fiksusti, että mikäli kuljettaja ei säännöllisesti paina kuittausnappia, laite hälyttää ensin kovaäänisesti ja sen jälkeen jarruttaa automaattisesti.

Virve-radiopuhelimen kautta on koko ajan kanava auki liikenneohjaukseen. Seitsemän kilometrin matkalla tuleekin useampi pysäytyskehotus. Vastaan on tulossa toinen juna, ja raidetilanne määränpäässä pitää tarkistaa ennen lähestymistä.

Myös radan varressa olevia valo-opastimia seurataan silmä tarkkana. Välillä pysähdytään kääntämään vaihteet oikeaan asentoon.

- Itselleni ei mitään vakavampaa ole sattunut. Läheltä piti -tilanteita kyllä, kuten varmasti jokaiselle radalla työskentelevälle, Heikkilä sanoo.

Hän kuvailee, kuinka on usean kerran joutunut käyttämään hätäjarrua ja jopa hyppäämään roikan keulalta pois, kun vaara on näyttänyt väistämättömälle.

Tasoylikäytävät ovat hankalimpia paikkoja, koska etenkin rekoilla on paha tapa jättää noudattamatta stop-merkkejä. Myös radan yli oikaisevat kävelijät aiheuttavat monesti ylimääräistä sydämentykytystä.

- Kun muistaa ennakkoida tiettyjä asioita ja raidekohtia, oppii hieman varautumaan. Omalla tekemisellä voi vaikuttaa aika paljon siihen, ettei vaaratilanteita syntyisi. □

AMMATTINA Ratapihakonduktööri

TYÖLLISYYSTILANNE
hyvä

LUKUMÄÄRÄ
yhteensä noin 1 000

KOULUTUS
Kouvolan rautatie- ja aikuiskoulutuskeskus KRAO

TYÖ
Kolmivuorotyö, työaika on 38 tuntia 20 minuuttia/vk

FAKTA ALASTA

Vaihtotyönjohtajat tekevät työtä ratapihoilla, teollisuusraiteistoilla, satamissa ja linjaraiteilla. Työ sisältää lähtevien junien kokoamista, vaunujen siirtämistä raiteelta toiselle radio-ohjattavan veturin avustuksella sekä saapuvien ja lähtevien junien tarkastamista. Myös vaunujen vieminen ja noutaminen satamien ja tehtaiden raiteilta kuuluvat ratapihatöihin. Junat muodostetaan kuljetettavan tavarantoiminnan koon, aikataulujen sekä kuljetuksen lähtö- ja määräpaikan mukaan.

Turvallisuus on radalla työskennellessä kaiken a ja o. Raideliikenteen parissa työskenteleville on asetettu tarkat kelpoisuus- ja pätevyysvaatimukset.

Raideliikenteen koulutukseen hakeudutaan yleensä työnantajan tai tulevan työnantajan kautta. Koulutusta järjestävät Liikenteen turvallisuusviraston (TraFi) hyväksymät oppilaitokset. Kouvolan rautatie- ja aikuiskoulutus KRAO on rautatiealan ammatillisen perus- ja täydennyskoulutuksen vastuutaho Suomessa.

Ratapihatyöntekijän viiden kuukauden koulutus on monimuoto-ohjelmainen. Koulutuksen päätteeksi opiskelijat antavat ammattinäytteen.

KOHTUUDEN PUOLELLA.

Työn arvostuksen pitää näkyä myös leivän päällä.
Kohtuullinen toimentulo kuuluu kaikille.

JHL neuvottelee, jotta jäsenistömme yhteiskunnallisesti tärkeän työn arvostus näkyisi kukkarossa ja hyvinvointina työelämässä.

Liity ammattiliittoon: [JHL.FI/LIITY](https://www.jhl.fi/liity)

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL on Suomen suurin hyvinvointialojen ammattiliitto.

LAITOSHUOLTAJA

Kunnan palveluksessa työskentelevän laitoshuoltajan tehtäväkohtainen palkka: 1 850 e/kk (Tilastokeskus, lokakuu 2016).

1.5.2018:

palkka nousee 26 e/kk
(sekalinjainen yleiskorotus)
Uusi korotettu palkka on 1 876 e/kk

1.1.2019:

palkka nousee 22,51 e/kk
(järjestelyvaraerä 1,2 %)
Uusi korotettu palkka on 1 898,51 e/kk

1.4.2019:

palkka nousee 18,99 e/kk
(yleiskorotus 1,0 %)
Uusi korotettu palkka on 1 917,50 e/kk

Koko sopimuskauden korotukset nostavat kuukausiansiota 67,50 euroa, eli 3,65 prosenttia.

Lisäksi työntekijän lomarahaleikkaus korvataan kertaluonteisella tuloksellisuuteen perustuvalla erällä. Henkilökohtaisen kertaerän suuruus on 9,2 prosenttia työntekijän palkasta. Esimerkin laitoshuoltaja saa 172,59 euroa tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä.

Sopuun päästiin

Kaikki keskeiset JHL:n neuvottelemat työehtosopimukset ovat nyt siististi paketissa. Mitä neuvottelukierroksesta jäi käteen, entä kukkaraan?

teksti Ulla Puustinen kuvat Saija Heinonen, Antti Tuominen

TOIMISTOSIHTTEERI

Valtiolla työskentelevän toimistosihteerin tehtäväkohtainen palkka:
2 058 e/kk.

1.4.2018:

palkka nousee 20,58 e/kk
(yleiskorotus 1,0 %)
Uusi korotettu palkka on 2 078,58 e/kk

1.6.2018:

palkka nousee 12,47 e/kk
(virastoerä 0,6 %)
Uusi korotettu palkka on 2 091,05 e/kk

1.4.2019:

palkka nousee 24 e/kk
(sekalinjainen yleiskorotus).
Uusi korotettu palkka on 2 115,05 e/kk

1.4.2019:

palkka nousee 15,68 e/kk
(virastoerä 0,75 %)
Uusi korotettu palkka on 2 130,73 e/kk

Koko sopimuskauden korotukset nostavat kuukausiansiota 72,73 euroa, eli 3,53 prosenttia.

Lisäksi työntekijän lomarahaleikkaus korvataan kertaluonteisella tuloksellisuuteen perustuvalla erällä. Henkilökohtaisen kertaerän suuruus on 9,2 prosenttia työntekijän palkasta. Esimerkin toimistosihtööri saa 192,38 euroa tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä.

ESIMERKKILASKELMAT

koskevat täysiaikaisia työntekijöitä. Palkan-
korotusten yhteisvaikutus
lasketaan korkoa korolle
-periaatteella. Järjestely-
varaerää (valtiolla virasto-
erä) laskettaessa on ole-
tuksena, että henkilö saa
korotuksen täysimääräi-
senä.

LISÄÄ ESIMERKKEJÄ

Motiivin verkkolehdestä,
[www.motiivilehti.fi/
lehti/artikkeli/jhl-las-
ki-nain-palkkasi-nousee/](http://www.motiivilehti.fi/lehti/artikkeli/jhl-las-ki-nain-palkkasi-nousee/)

KEITTÄJÄ

Avaintyöntantajien kanssa
neuvoteltu Avain-tes on käytössä
useimmissa kunnallisissa
osakeyhtiöissä.
Keittäjän tehtäväkohtainen palkka:
1 913 e/kk (lokakuu 2016).

1.5.2018:

Palkka nousee 25 e/kk
(sekalinjainen yleiskorotus).
Uusi korotettu palkka on 1 938,02 e/kk

1.1.2019:

palkka nousee 19,38 e/kk
(järjestelyvaraerä 1,0 %)
Uusi korotettu palkka on 1 957,40 e/kk

1.4.2019:

palkka nousee 23,49 e/kk
(yleiskorotus 1,2 %)
Uusi korotettu palkka on 1 980,89 e/kk

Koko sopimuskauden korotukset nostavat keittäjän
kuukausiansiota 67,87 euroa, eli 3,55 prosenttia.

Kaikki JHL:n neuvottelemat isot työehtosopimukset
ovat nyt energia-alan työntekijätesssi lukuun otta-
matta maalissa.

Energia-alan neuvottelut ovat polkeneet lähes
paikallaan marraskuun alusta lähtien ja katkesivat kokonaan
maaliskuun alussa. Syynä oli työnantajan neuvotteluille aset-
tamat reunaehdot, joista se ei ollut valmis tinkimään. Niinpä
sähkö-, energia-, ICT- ja verkostoalan sopimuksen piiriin kuu-
luvien jäsenten ylityö- ja vuoronvaihtokielto oli lehden pai-
noon mennessä edelleen voimassa ja lakonuhka päällä. Toteu-
tuksaan JHL:n ja Sähköliiton lakko pysäyttäisi työt maalisi-
kuun lopulla kahdeksi päiväksi lähes sadassa energia-alan yri-
tyksessä ja vaikuttaisi kymmenien voimalaitosten toimintaan.

Myös kunta- ja valtiosektorin neuvottelut etenivät verkkaan.
Suurimpana hidasteena oli kiky-sopimukseen sisältyneen
lomaralahaleikkauksen kompensoiminen julkisen sektorin työn-
tekijöille. Neuvotteluja vauhditettiin ylityö- ja vuoronvaihto-
kiellolla kuntatyöpaikoilla, ja pian sen alettua kehitettiin luova
ratkaisu lomarahaleikkauksen aiheuttamaan umpisolmuun.
Se on tuloksellisuuteen perustuva 9,2 prosentin kertaerä.

Isoista sopimusaloista viimeisinä neuvottelutulos saatiin
yksityisellä sosiaalipalvelualalla sekä yliopistoissa. Helpolla
ei sopu syntynyt: Kummallakin alalla jätettiin lakkovaroituk-
set, ja ratkaisua haettiin valtakunnansovittelijan toimistosta.
Helsingin yliopistoväki ehti olla yhden päivän lakossakin, ja
uhkana oli työtaistelun leviäminen myös muihin yliopistoihin
ennen kuin sovittelijan esitys kelpasi osapuolille.

Tavoitteet toteutuivat

JHL:n tavoitteena oli saada vähintään teollisuuden neuvottele-
maa yleistä linjaa vastaavat palkankorotukset kaikille jäsenille.
Ne saatiin - ja joillain aloilla hiukan ylikin.

- Lisäksi JHL tavoitteli yleiskorotuksia ja työnantajapuoli
painotti paikallisesti jaettavia eriä. Tässä suhteessa onnistut-
tiin, sanoo neuvottelupäällikkö **Kristian Karrasch**.

JHL:n kolmas keskeinen tavoite oli saada pelkkien prosentti-
korotusten sijasta sekalinjainen korotus. Tämä tavoite toteutui
valtiolla, kunta-alalla ja Avain-tesissä.

Kuntasektorilla saavutettiin myös tärkeitä tekstiparannuk-
sia. Näihin kuuluu palkallisen isyysvapaan pidentyminen kuu-
desta päivästä 12:een sekä sairaan lapsen hoitovapaan ikärajan
nosto kymmenestä ikävuodesta 12:een.

Tällä sopimuskierröksellä tapahtui myös aimo harppaus
kuntasektorin luottamusmiesten ja työsuojeluvalluutettujen
palkkioissa. Isojen työpaikkojen (vähintään 700 edustettavaa)
korvaus on 1.5.2018 lukien 260 euroa kuukaudessa.

Valtiosektorilla ei merkittäviä työelämän laatuun vaikuttavia
kehitysaskelita ole tällä sopimuskaudella luvassa.

- Työaikaääräyksissä ei valitettavasti tapahtunut edistystä.
Toisaalta myöskään työnantajapuolen vaatimus ”työajan-
käytön tehostamisesta” ei edennyt, toteaa Karrasch.

JHL:N PUHEENJOHTAJA Päivi Niemi-Laine (vas.) allekirjoittaa kunta-alan työehtosopimuksia. Kuvassa myös Jyтын pj. Majja Pihlajamäki, KT Kuntatyönantajien valtuuskunnan pj. Kirsi-Marja Lievonen, KT:n työmarkkinajohtaja Markku Jalonen, Superin pj. Silja Paavola ja Tehyn pj. Millariikka Rytönen.

YLIPISTOSEKTORIN työehtoneuvotteluja vauhditettiin päivän lakolla Helsingissä. Lakko oli sikäli historiallinen, että myös professorit osallistuivat työtaisteluun.

Yliopistojen neuvotteluja vauhditettiin päivän pistelakolla Helsingissä.

Isot ehtivät ensin

Entä mitä jäi kukkaroon? JHL:n suurimmalla sopimusallalla, eli kuntasektorilla, palkat nousivat keskimäärin 3,45 prosenttia sopimuskauden aikana. Sopimus sisältää kaksi yleiskorotusta, joista toinen on sekalinjainen, sekä yhden paikallisesti neuvoteltavan järjestelyvaraerän.

Myös valtiolla palkat nousevat keskimäärin 3,45 prosenttia. Yleiskorotuksia on kaksi, joista toinen sekalinjainen. Paikallisesti neuvoteltavia virastoeriä on niin ikään kaksi. Mikäli niiden jaosta ei päästä yksimielisyyteen järjestöjen ja työnantajan kesken, erät maksetaan prosentuaalisena yleiskorotuksena kaikille.

Sekä kunnissa että valtiolla sopimuskauden kesto on sama, 1.2.2018–31.3.2020.

Lisäksi kumpikin sopimus sisältää tuloksellisuuden perustuvan kertaerän, eli 9,2 prosenttia henkilön kuukausipalkasta.

Lue lisää kuntien ja valtion sopimuksesta viime Motiivista ja jhl.fi:stä.

Kirkkoon ratkaisu

Kirkon sopimus nostaa yleisessä palkkausjärjestelmässä täyttä työaikaa tekevien palkkoja 1.4.2018 lukien 1,1 prosenttia (yleiskorotus). Samansuuruinen korotus tulee yleisen palkkausryhmän vaatuvuusryhmien vähimmäispalkkoihin.

Lisäksi kuluvan vuoden lomarahana maksamisen yhteydessä maksetaan erillinen 108 euron kertaerä. Se on kompensatio julkisen sektorin 30 prosentin lomarahaleikkauksesta.

Vuoden 2019 yleiskorotus on 1,0 prosenttia (yleinen palkkausjärjestelmä). Vuonna 2020 tulee maksuun 0,5 prosentin paikallinen järjestelyerä henkilökohtaiseen palkanosaan sekä 0,6 prosentin järjestelyerä henkilökohtaiseen palkanosaan ja/tai tehtäväkohtaiseen palkanosaan. Vastaavat korotukset maksetaan myös tuntipalkkauksen piirissä oleville.

Kirkon sopimuskauden kesto on sama kuin kunnissa ja valtiolla, eli 1.2.2018–31.3.2020.

Avainta valmiina

Avaintyönantajien kanssa neuvoteltu Avain-tes on käytössä useimmissa kunnallisissa osakeyhtiöissä.

Sopimuskausi on 1.2.2018–31.3.2020, ja palkan korotusten kokonaiskustannusvaikutus koko kaudella 3,46 prosenttia.

Sopimuskausi sisältää seuraavat palkankorotukset:

1.5.2018: 25 euron tai vähintään 1,25 prosentin yleiskorotus. Alle 2 100 euron palkoissa korotus maksetaan euroina.

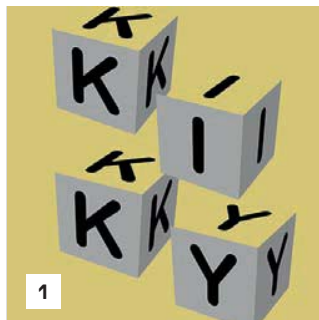
1.4.2019: 1,2 prosentin yleiskorotus

1.1.2019: 1,0 prosentin suuruinen paikallinen järjestelyerä

Vähän erilainen kierros

Talven työehtoneuvottelut poikkesivat monella tapaa aiemmista. Ensinnäkin kyseessä oli pitkästä ajasta liittokohtainen sopimuskierron. Toiseksi vientiteollisuudessa päästiin maaliin ripeästi ja ilman lakkoja. Kolmanneksi: julkisen sektorin neuvotteluissa riitti vaikeuskerronta, ja yliopistoissa sekä yksityisellä sosiaali- ja opetusalailla asiat menivät pahasti umpisolmuun.

1

2

3

4

Nollasopimukset kuriin?

Yksityinen sosiaalipalvelualan sopimus nostaa kaikkien palkkoja 2,67 prosentin runsaan kahden vuoden aikana. Korotusten ajankohdat ovat 1.4.2018 (1,33 %) ja 1.4.2019 (1,34 %).

Lisäksi alan vähimmäispalkkoja nostetaan 1,9 prosentin lisäkorotuksella. Lisäkorotusten ajankohdat ovat 1.6.2018 (0,9 %) ja 1.6.2019 (1,0 %).

Sopimuksen sisältyy myös koeajan nosto neljästä kuukaudesta kuuteen kuukauteen, jolloin se vastaa nykyistä lainsäädäntöä. Lisäksi alalla yleisten nollasopimusten käyttöä rajoitetaan tiukemmin kuin mitä työsopimuslakiin vireillä oleva muutos edellyttää.

Sopimuskausi on sama kuin muilla JHL:n sopimusaloilla, eli 1.2.2018–31.3.2020.

Sopu yliopistoihin

Myös yliopistoissa saatiin yleisen linjan mukainen 3,45 prosentin korotus. Sopimus on voimassa 30.3.2020 asti.

Yleiskorotuksia on kaksi: 1.4.2018 palkat nousevat 1,0 prosenttia ja vuotta myöhemmin 1,1. Paikallisesti neuvoteltavat järjestelyerät tulevat maksuun 1.1.2019 (0,5 %) ja 1.6.2019 (0,85 %)

Työnantajan vaatimus palkkausjärjestelmän uudistamisesta menee jatkovalmisteluun. Vuoden 2019 järjestelyeriä käytetään palkkausjärjestelmän muutoksiin ja henkilökohtaisiin palkanosiin. □

1 Tyka ja kiky

Palkansaajia hiersivät työllisyys- ja kasvusopimus (2013–2015) ja kiky (2016–2017). Jälkimmäinen oli puhdas nollasopimus, ensimmäinen nosti palkkoja huukasti".

2 EK vahti

Työnantaja- ja työntekijäliitot sopivat keskenään kunkin alan palkankorotuksista ja muista työehtoista, mutta Elinkeinoelämän keskusliitto EK vahti haukan lailla neuvottelujen kulkua.

3 Yleinen linja

Sopimuskierron yleinen linja noudattaa vientialojen palkankorotuksia. Niiden kustannusvaikutus on noin 3,2 prosenttia sopimuskauden aikana.

4 Kilpailukyky säilyi

Nyt sovitut korotukset eivät uhkaa Suomen kilpailukykyä. Ruotsin 3-vuotinen teollisuusopimus nostaa palkkoja 6,5 prosenttia ja Saksan IG-Metallin sopimus 4 prosenttia puolentoista vuoden aikana.

2,6 milj. +3,9

Työvoimaan lasketaan kaikki 15–64-vuotiaat, noin 2,6 miljoonaa. Se on hiukan vajaa puolet koko väestöstä. Työllisyysaste nousee tänä vuonna 72 prosenttiin.

Suomen talouskasvu yltyi vuoden 2017 lopussa laukalle. Bkt oli vuoden viimeisellä neljänneksellä 3,9 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuotta aiemmin.

1

KOULUTUS

Vinkejä ohjaajan työhön sosiaalisen median välityksellä

KENELLE

ohjaajille

KESTO

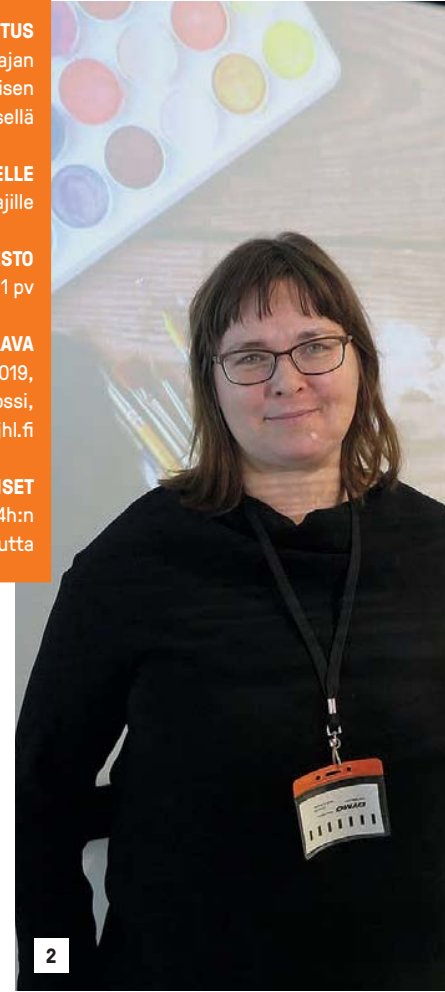
2 + 1 pv

MILLOIN SEURAAVA

helmikuussa 2019, lisätietoja Riitta Rossi, riitta.rossi@jhl.fi

ILMOITTAUTUMISET

Jäsenpalvelu 24h:n kautta

2

Some ja käden taidot haltuun

Ohjaajat tarvitsevat työssään niin käden kuin sosiaalisen median taitoja. Kumpaankin löytyy eväitä JHL:n kurssilta.

teksti ja kuvat Ulla Puustinen

Nelikymppinen ei ole diginatiivi, mutta jos hän työskentelee nuorten parissa esimerkiksi koulunkäynninohjaajana, on somekanavat syytä ottaa haltuun.

- Se on osa ammattitaitoa, sillä missä some, siellä nuoret. Siksi tulin kurssille, perustelee rovaniemäläinen koulunkäynninohjaaja **Henri Uusitalo**.

Kurssin nimenä oli ”Vinkejä ohjaajan työhön sosiaalisen median välityksellä”, ja sen aikana tutustuttiin tärkeimpiin somekanaviin, kuten Facebookiin, Instagramiin, Pinterestiin ja Snapchatiin.

Kurssilla ei unohdettu myöskään käden taitoja, sillä niitäkin ohjaajan työssä tarvitaan. Niinpä ohjelmaan sisältyi tutustuminen askarteluliikkeeseen ja sen materiaalitarjontaan Vantaalla. Liikkeessä järjestettiin myös askartelutyöpaja, jossa osallistujat kokivat uusia tekniikoita ja materiaaleja.

Kolmantena päivänä kurssilaiset saivat vapaalipun Helsingin Kädentaitomessuille ja seikkailivat omaan tahtiin käsitöpyötyien äärellä.

Kurssin perusrunko messu- ja muine vierailuineen on pysynyt vuodesta toiseen samana, mutta muuten sen sisältö uusiutuu vuosittain.

Kiehto ja kauhistuttaa

Vaikka Henri Uusitalo on alle kolmekymppinen, hän ei ole ollut aiemmin aktiivinen sosiaalisen median käyttäjä tai edes seuraaja. Myös helsinkiläinen **Marika Selin**, 43, on somessa aloittelija.

- Some viehättää ja vieraannuttaa, kiehtoo ja kauhistuttaa samalla kertaa. Kun olen muutaman kerran kokeillut, olen tullut nuorten taholta väärin ymmärryksi, ja se harmittaa, hän kertoo.

Tamperelainen koulunkäynninohjaaja **Kirsi Formulahti**, 45, on muutaman askeleen edellä. Hän pisti jo monta vuotta sitten pystyyn JHL:läisten koulunkäynninohjaajien oman Facebook-ryhmän.

- Meitä on jo 3 500, ja se on tosi tärkeä yhteydenpidon väline ja keskustelualusta, hän sanoo.

Muiltakin somekanavilta Formulahden löytää. Kurssille hänet toi halu oppia tubettamaan.

- Olen jo muutaman vuoden pitänyt blogia, mutta olen sellainen pilkunviilaaja, että tekstit ehtivät vanhentua ennen kuin saan ne julki. Koska olen kova puhumaan, ajattelin ryhtyä pitämään blogin sijaan vlogia.

Vlogi on videoblogi, eli eräänlainen videopäiväkirja. Sen voi kuvata vaikka omalla kännykällä, ja sisältö voi olla hyvin henkilökohtainen tai viihdyttävä tai ammatillisesti kehittävä - vain tekijän mielikuvitus ja tekniset taidot ovat rajana.

Minustakin tavistubettaja?

Videoblogien hyödyntämisestä ohjaajan työssä alusti tavistubettajaksi itseään kutsuva **Heli Järvenpää**. Hän on markkinointipäällikkö ja viestinnän ammattilainen, siis juuri oikea ihminen puhumaan tubettamisen iloista, vastuista ja tekijänoikeuksista.

1 - Onpa taidokkaasti tehtyjä kortteja, ihailivat Elina Letonmäki (vas.) ja Kirsi Formulahti Kädentaitomessuilla Helsingin Wanhassa satamassa. Messuvierailu kuului ohjaajille suunnatun kurssin ohjelmaan. Kuvassa myös Lumikellot-gallerian myyjä Boroka Tisza.

2 Espoolaisella aikuistubettaja Heli Järvenpäällä on somekanavat hallussa. JHL:n kurssilla hän kertoi tubettamisen iloista sekä tubettajan vastuista ja velvollisuuksista.

3 Jaana Pauna työskentelee ohjaajana kehitysvammaisten asumisyksikössä Kuusamossa. - Tulin hakemaan vinkejä asukkaiden viriketoimintaan, jossa toimin kakkosohjaajana, hän perusteli osallistumistaan kurssille.

4 Kädentaitomessuilta löytyi vaikka mitä ihanaa, muun muassa huovutettuja pikkusuilejä. Siilit ja muut eläinhahmot oli huovuttanut käsitöryrittäjä Marina Nikitina.

- Tekijänoikeusasiat on syytä ottaa huomioon. Esimerkiksi toisen henkilön julkaisemia kuvia tai videopätkiä ei saa omilla videoilla käyttää ilman lupaa. Myös yksityisyydensuojaan liittyvät asiat on huomioitava jopa kotona videota kuvattaessa.

Muuten Järvenpää ei oikein luota kieltojen vaikutukseen.

- Kiinnostu nuorten tekemisistä mutta älä kiellä. Niin neuvon vanhempia, sillä kaikki kielletty ja salainen houkuttaa nuoria. Esimerkiksi meillä tietokone on keskellä olohuonetta. Voin tehdä ruokaa ja seurata samaan aikaan, mitä perheen varhaisteinit puuhaavat tietokoneella, hän sanoo.

YouTube on vuonna 2005 perustettu ja Googlen omistama internetin videopalvelu, johon käyttäjät voivat lisätä omia videoita ja katsoa ja kommentoida muiden videoita. YouTubeen ladataan joka minuutti noin 400 tuntia uutta materiaalia, ja se tavoittaa kuukausitasolla miljardiyleisön. Suomalaisia kanavia on noin 15 000.

Heli Järvenpäältä kurssilaiset saivat vinkkejä muun muassa siitä, millä hakusanoilla YouTubesta kannattaa hakea askartelu- ja käsityövinkkejä ja muuta työn kannalta kiinnostavaa sisältöä. Myös videokuvausta ja editointia ehdittiin kurssilla pikaisesti käsitellä. □

KAIKKI KOULUTUKSET LÖYDÄT
jhl.fi/kurssit

JHL kouluttaa

Tutustu JHL-opiston kevään kurssi-
tarjontaan Lue lisää: jhl.fi/kurssit

Sosiaali- ja terveysalan ammattilliset opintopäivät, 2 pv, 7.–8.5., Seinäjoki

Kurssi on suunnattu sosiaali- ja terveys-
aloilla työskenteleville sekä alalle
opiskeleville, jotka asuvat Pohjan-
maalla tai Satakunnassa. Opinto-
päivien tavoitteen on kan-
nustaa oman ammattitaidon
kehittämiseen ja laajentami-
seen. Haku päättyy 2.4.

Lääkeosaamisen kurssi, 4 pv, 28.–31.5., JHL-opisto Helsinki

Kurssi on tarkoitettu sosiaali- ja terveys-
aloilla, kasvatustieteiden ja perus-
palveluissa työskenteleville
ammattilaisille eri puolilta
Suomea. Lääkelasku- ja lääke-
hoidon tentin suorittettuaan
saa todistuksen lääke-
osaamisesta. Haku päättyy 23.4.

Työnhakijan työpaja, 2 pv, 7.–8.5.2018, JHL-opisto, Helsinki

Kurssi on tarkoitettu JHL:n
työttömille jäsenille sekä työ-
paikkaa tai ammattia vaihta-
ville. Kurssilla annetaan ohjeita
työnhakuun, kirjoitetaan CV ja
työhakemus sekä opiskellaan,
mitä tulee huomioida työ-
sopimusta tehdessä. Lisäksi käydään
läpi koulutus sopimukset, annetaan linkkilista
verkon työnhakupalveluihin ja tehdään työn-
hakutestejä verkossa. Haku päättyy 2.4.

Henkilökohtaisten avustajien ajan- kohtaispäivät, 2 pv, 5.–6.5., JHL-opisto, Helsinki

Ajankohtaispäivät on tarkoi-
tettu kaikille henkilökohtai-
sina avustajina työskenteleville
jäsenille. Päivien tavoitteena on
koota samaan ammatti- ja
sopimusalaan kuuluvia jäse-
niä keskustelemaan työnsä ja
työpaikkansa ajankohtaisista
asioista ja kehitysnäkymistä.
Haku päättyy 26.3.

Myötä- ja vastavirtaan

Lahtelainen Jukka Mäkelä, 46, katselee maailmaa vedenpinnan tasolta vaikka räntäsateessa.

teksti Maarit Uusikumpu kuva Mika Lintunen

Sataa räntää tai pakastaa, se ei haittaa palveluohjaaja **Jukka Mäkelää**, kunhan vain joki virtaa vapaana. Melonta on vienyt miehen sydämen, eikä ihme, sillä laji tarjoaa romantiikkaa, upeita maisemia, puhdasta luontoa ja hyviä ystäviä päivällisseuraksi.

Mistä melontaharrastuksesi alkoi?

- Harrastus alkoi Lahden työväenopistossa isän kanssa kajakkikaksikon rakentamisella. Kuusivuotiaana pääsin ensi kerran kanoottiin kyytiin.

Mitä kaikkea puuhaat melonnan parissa?

- Toimin Meloja ry:ssä Camping Messilän rannalla. Olen vetänyt melontakursseja kesällä Pajulahden urheiluopistolla. Sesonkiaikaan käyn joka viikko Vesijärvellä aloittelijoiden kanssa. Talvella treenaan myös uimahallissa tekniikkaa ja pelastautumista.

Pitääkö lajissa olla huimapää?

- Ei tarvitse. Melontaa voi harrastaa monella tasolla. Toiselle sopii mökki- ja sunnuntaimelonta, toiselle koski- tai merimelonta.

Melontaa pidetään kesälajina, mutta sinä melot talvisinkin. Uhmaatko luonnonvoimia?

- En uhmaa, pitää olla sovussa luonnon kanssa. Melontasäättä pitää arvioida omien taitojen mukaan. Turvallisuus on ykkösasia.

Millaisella säällä et lähtisi melomaan?

- Vaikealla säällä ei kannata lähteä yksin melomaan ilman osaavaa seuraa. Merellä myrsky ja sumu ovat vaikeita sääoloja. Talvella taas pitää varoa paikkoja, joissa vesi virtaa kiinteää jäätä vasten. Riskinä on vajoaminen jään alle, ja sieltä ei pääse pois. Jos joella alkaa kuulua kohinaa, kannattaa säästä riippumatta nousta rannalle tarkistamaan tilanne.

Asut Lahdessa. Pitääkö lähteä merta edemmäksi vai riittääkö Vesijärvi ja Lahden seutu?

- Lähellä on mahtavia reittejä, ja nautin yöretkistä, mutta olen melonut Kilpisjärveltä Tornioonkin asti, noin 517 kilometriä viikossa. Pari kesää sitten meloin Norjan Röstin saaren ympäristössä. Kaukaisin melontareissu on vienyt Islantiin.

Tärkeimmät taidot melonnassa?

- Taitoja pitää kehittää jatkuvasti. Rauhallinen ote ja hyvää tekniikkaa, että jaksaa meloa. Lisäksi tarvitaan hyviä turvallisuus- ja varustautumistaitoja. Jos on pitkään kesävaatteissa 14-asteisessa vedessä, alkaa menettää toimintakykyä. Uusia niksejä on hyvä opetella, vaikka vartaloeskimoa.

Inkkari vai kajakki?

- Kajakki. Kajakilla pärjää useammassa tilanteessa. Sillä voi laskea vaikka mäkeä.

Montako kanoottia sinulla on?

- Parisenkymmentä erilaisiin käyttötarkoituksiin.

Melotko mieluummin vasta- vai myötävirtaan?

- Myötävirtaan, mutta joskus myös vastavirtaan kohottaakseni kuntoa.

Joki, järvi vai meri?

- Joki metsän suojassa. Virtaava vesi ja melominen keskellä metsää urassa ovat parasta.

Tärkeimmät varusteesi?

- Talvisin käytän urheilukerrastoa, kuivapukua, neopreenikäsineitä ja pipoa. Termarissa on 55-asteista vettä, jolla saa vaikka jäätyneet veto-keijut auki, mutta se ei vielä polta ihoa.

Hienoin melontareissusi?

- Niitä on tuhansia, ja ne tulevat uniinkin. Hienoimpia ovat olleet isolla porukalla tehdyt reissut. Joskus saamme porukan kokoon nopeallakin aikataululla, ja sitten voimme meloa lähiluontoon vaikka päivällistä tekemään.

Millainen on onnistunut melontaretki?

- Sellainen, että pakkaaminen on onnistunut, reissu etenee ja kaikki sujuu. Lepoa on saanut riittävästi, ja reitti on ollut kiinnostava ja vaihteleva.

Jos kanootissasi on reikä, mitä heität ensimmäiseksi pois?

- Vettä. ☐

JUKKA MÄKELÄ
Syntynyt 1971

KOTIPAIKKA
Lahti

PERHE
Vaimo, viisi lasta, kissa, ehkä pari hiirtä ja orava

HARRASTUKSET
melonta,
ay-toiminta,
moottoripyöräily,
metsänhoito,
autoremontit,
mielipiteiden vaihto somessa

Motiivini

MIKÄ MELONNASSA KIEHTOO?

Luonto ja metsä siinä ympärillä. Romantiikka ja auringonlasku vesillä. Maisemat komealta kalliolta.

MATKUSTELETKO PALJON?

Matkustelen tosi vähän, mutta ymmärrän, että ihmiset haluavat nähdä maailmaa. Minua kuitenkin huolestuttaa, jos ei ole kiinnostunut omasta lähiseudustaan. Kannattaa tutustua siihen, miten hienoja ja edullisia elämyksiä lähiseutu voi tarjota. Aina ei tarvitse mennä raha edellä.

PITÄÄKÖ LUONTOA SUOJELLA?

Kohtuullisesti. Joskus luonnonsuojelu vaikuttaa yliampuvalta. Pitää miettiä, mistä tässä maassa eletään, esimerkiksi metsiä ja puupeltoja pitää hoitaa.

Hyvä kasvaa tyhy-päivässä

Onnistunut työhyvinvointipäivä tuo oivalluksia ja rentouttaa. Yhteinen tekeminen parantaa yhteisöllisyyttä ja jaksamista arjessa.

teksti Nina Björklund kuvat nd300 ja Elena Dijour/Shutterstock.com, Lehtikuva Jussi Nukari

Työntekijöihin satsaaminen on tätä päivää, tai ainakin sen pitäisi olla.
- Kun organisaatioissa puhutaan asiakaslupauksesta, tulisi samalla muistaa myös työntekijälupaus. Organisaation on pidettävä hyvää huolta myös omista ihmisistään, sanoo erityisasiantuntija ja työsuojelupäällikkö **Sirpa Laakso** Työterveyslaitokselta.

Laakson mielestä työhyvinvoinnin kehittämisen tulisi olla strategisesti suunniteltua ja systemaattista. Yksi kehitystyön väline voisi olla työpaikan oma työhyvinvointisuunnitelma, johon muun muassa työhyvinvointipäivän vietto sisällytetään.

Vaivannäkö kannattaa

Sirpa Laakso pitää säännöllisesti asiantuntijapuheenvuoroja työpaikkojen tyhy-päivissä. Hän korostaa hyvän ennakkosuunnittelun merkitystä päivän onnistumiselle.

Tyypillinen työhyvinvointipäivä sisältää usein aivojumppaa eli info-, luento- tai koulutusosuden, jonka jälkeen on vapaan ohjelman vuoro. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi liikuntatuokiota, tanssia, urheilua, elokuvaa - lähes mitä tahansa.

Tyhy-päivään voidaan koota koko porukka tai pitää se vuoroissa. Ohjelma ajoittuu usein työpäivään, mutta mikään ei estä järjestämästä tyhy-päivää esimerkiksi viikonloppuna, vaikka silloin osallistuminen onkin vapaaehtoista.

- Aina kaikkia työntekijöitä ei saada samalla kerralla yhteen, esimerkiksi vuorotyön tai erilaisten tuotanto-tehtävien vuoksi. Tarvitaan joustavuutta ja suunnittelua, jotta mahdollisimman moni pääsee paikalle.

Sirpa Laakso iloitsee siitä, että monessa julkisen sektorin työpaikassa käytetään nykyään aikaa ja vaivaa työhyvinvointipäivien järjestämiseen.

- Itselläni on sellainen tuntuma, että työhyvinvointipäiviä järjestetään yhä enemmän. Niissä tarjotaan erityisesti uutta tietoa ja informaatiota.

Laakson mukaan jokainen työhyvinvointipäivä tulisi suunnitella kunkin työporukan tilanteeseen sopivaksi. On hyvä tarttua esimerkiksi siihen, mitä muutosta työpaikalla mahdollisesti käydään läpi ja millaisilla voimavaroilla se käsitellään, Laakso sanoo.

Tyypillisesti henkilöstöhallinto suunnittelee tyhy-päivän sisältöjä, mutta Sirpa Laakso näkisi mielellään mukana myös työsuojelun edustajat. Kun mahdollisimman moni

näkökulma tulee esiin jo valmistelussa, saa henkilöstökin ohjelmasta irti paljon enemmän.

Kokonainen ihminen

Onnistunut työhyvinvointipäivä luo iloa ja virkeyttä sekä parantaa jaksamista arjessa.

- On mukava tavata työkavereita normaalia vapaammin. Hyvä työhyvinvointipäivä virkistää, antaa oivalluksia ja uusia näkökulmia työhön, elämään ja hyvinvointiin yleensä.

Sirpa Laakso pitää tärkeänä, että työntekijät kokevat tulevansa kuulluiksi. Muutamassa tunnissa ei ole mahdollista ratkoa kaikkia työpaikan haasteita, mutta joskus riittää, että saadaan uusien ajatusten siemeniä itämään.

- Kysyn työntekijöiltä aina aluksi, mistä he haluavat puhua. Voimme hyvin painottaa jo suunnittelemaani ohjelmaa eri tavalla tilanteen mukaan.

Laakso tuo henkilöstön pohdittavaksi työntekijän omaan jaksamiseen, hyvinvointiin ja ajatteluun liittyviä uusia näkökulmia.

- Haluan aina havahduttaa kuulijat siihen, että he ovat paljon muutakin kuin työpaikan resurssi. Toivon, että ihmisestä puhutaan kokonaisuutena.

Tähän kokonaisuuteen kuuluu hyvä ja laadukas uni, jaksaminen, elämänilo, harrastukset sekä liiallisen kuormituksen välttäminen.

Fiilis sen kertoo

Parhaimmillaan työhyvinvointipäivä lisää yhteisöllisyyttä ja jaksamista työpaikalla. Yksittäisen päivän vaikutuksia ei Sirpa Laakson mielestä voi kuitenkaan mitata kyselyä tai fiilismittaria kummemmin.

- Sen sijaan, jos työhyvinvointiin investoidaan järjestelmällisesti ja tavoitteet on kirjattu, voidaan työhyvinvointipäivienkin vaikuttavuutta mitata osana työhyvinvointia esimerkiksi sairauspoissaolojen määrällä tai työpaikan ilmapiiirkartoituksilla.

Laakso muistuttaa, että työelämän muutostahti on nykyisin sen verran kiivas, että henkilöstön jaksamiseen kannattaa aidosti panostaa.

- On kiinnostavaa, että start up -yritykset ovat usein ”parhaat työpaikat” -kilpailujen voittajia. Niissä luodaan usein erittäin järjestelmällisesti hyvää työkuultuuria ja selaista ilmastoja, jossa voi innovoida vapaasti ja työntekijöille on olemassa tietynlainen psykologinen turva. □

LUE LISÄÄ Aura,
Ahonen, Hussi, Ilmarinen;
Strateginen hyvinvointi
2016 -tutkimusraportti

NUMEROIN

1/2

PÄIVÄSTÄ PÄIVÄÄN

Työhyvinvointipäivään käytetään yleensä ainakin puolikas työpäivä, usein kokonainenkin.

2

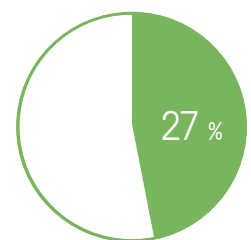
TYHY-PÄIVÄN SUUNNITTELU

Ainakin kaksi yksikköä tulisi ottaa mukaan suunnittelemaan työhyvinvointipäivää. Mitä useampi näkökulma tulee huomioitua, sitä parempi.

49€/hlö

TYHYYN KUNTA-ALALLA

Käytetään vuodessa henkilöstön virkistykseen kunta-alalla Strateginen hyvinvointi 2016 -tutkimusraportin mukaan

KIRJALLINEN SUUNNITELMA

Kunnista tekee kirjallisen työhyvinvoinnin edistämisen suunnitelman vuositason.

Valtion työnantajista tämän toteuttaa 66 % vastaajista Strateginen hyvinvointi 2016 -tutkimusraportin mukaan.

(Lähde: Aura, Ahonen, Hussi, Ilmarinen; Strateginen hyvinvointi 2016 -tutkimusraportti)

– Pitäisi muistaa myös työntekijälupaus

Juhlaa arkeen Joensuussa

Joensuun kaupunki on uudistanut työelämää aktiivisesti ja osana sitä satsannut henkilöstön hyvinvointiin. Joensuu palkittiin viime vuonna tästä työstä Työelämä-palkinnolla. Miten Joensuussa vietetään työhyvinvointipäiviä? Henkilöstöjohtaja **Sari Lempiäinen** kertoo, että kaupungin henkilöstöpalvelut suunnittelevat valmiita ”työyhteisöpaloja”, joita kunnan eri työpaikat voivat hyödyntää omissa tyhy-päivissään. Nämä palat voivat sisältää esimerkiksi kokkaus-kurssin, golf-harjoittelua, keilausta tai pakohuonepelin.

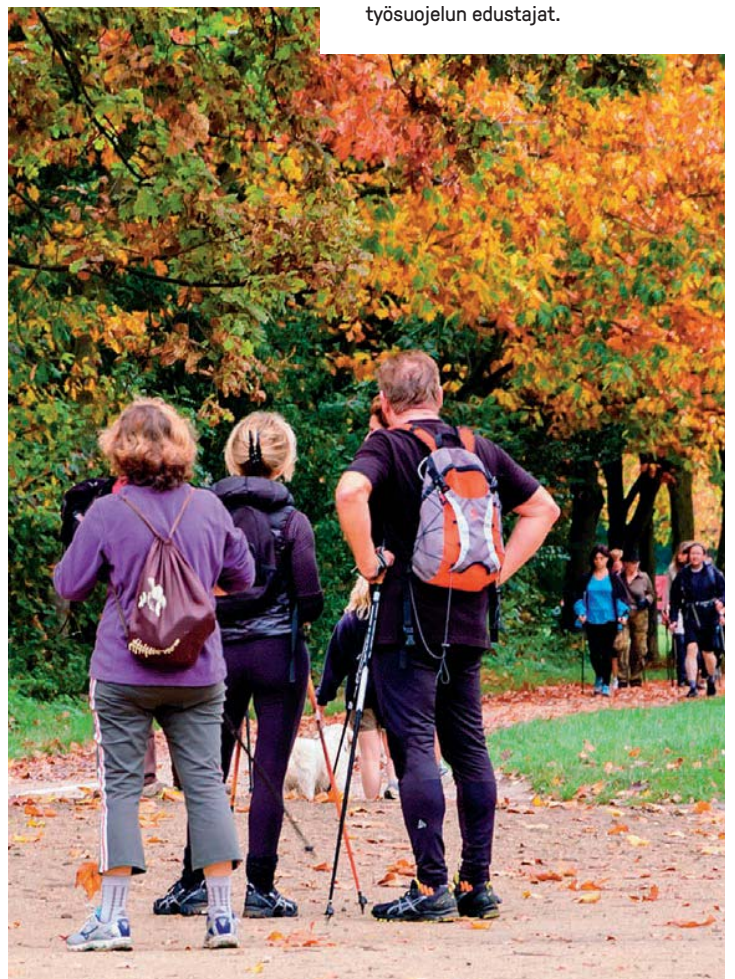
– Kustannamme henkilöstöpalveluiden keskitetystä budjetista lähes sadalle eri työpaikallamme vuosittain yhden tällaisen osuuden. Lisäksi jokainen työpaikka voi käyttää tietyn summan myös vapaavalintaisen ohjelman rahoittamiseen. Moni työpaikkamme ideoi itse omanlaisiaan tapaamisia ja illanviettoja.

Työyhteisökohtaisten tyhy-päivien rinnalla Joensuussa on järjestetty runsaasti kaikille kaupungin työntekijöille tarkoitettuja tapahtumia. Tarjolla on ollut kevätkarkeloita, yhteisiä pikkujouluja, joulukonsertteja, kesäteatteriesityksiä ja liikuntatapahtumia.

Sari Lempiäinen kertoo, että työhyvinvointipäivät tuovat hiukan juhlaa ja vaihtelua työarkeen. Palautteen mukaan päivät ovat vahvistaneet me-henkeä koko organisaation tasolla.

– Vapaamuotoiset kohtaamiset tuovat sopivasti tuttuutta ja keskinäistä sitoutumista, mikä parhaimmillaan kantaa ja tuo voimaa työhön arjen haasteissakin. Lempiäisen mielestä parasta on ollut työntekijöiden palaute siitä, että he kokevat olevansa tärkeitä ja arvokkaita.

HYVÄ TYHY-PÄIVÄ suunnitellaan juuri oman työpaikan tilanteeseen sopivaksi. Suunnittelussa olisi hyvä olla mukana henkilöstöhallinnon lisäksi myös työsuojelun edustajat.

RAATI

Oletko törmännyt häirintään?

LÄHES JOKA NELJÄS työikäinen on kokenut joskus työssään seksuaalista häirintää, naisista peräti 38 prosenttia. Tämä selviää Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n teettämästä kyselystä.

Kyselyn mukaan häirintä on hiukan yleisempää kuntien ja kolmannen sektorin työpaikoilla kuin valtiolla ja yrityksissä. Motiivi kysyi muutamilta liiton aktiiveilta, miten häirintä näkyy heidän työssään. Entä onko epäasiallisen kohtelun toimintaohje tuttu työpaikoilla?

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,
jonka haluaisit esittää JHL:n jäsenille?
Lähetä se osoitteeseen motiiviraati@jhl.fi

Kaija Talonpoika
pääluottamusmies
VANTAA

Luottamusmiehenä minuun otetaan asian tiimoilta yhteyttä kerran pari vuodessa. Viimeksi tammikuussa naisvaltaisessa työyhteisössä työskentelevä mies kertoi joutuneensa naisasiakkaiden ja -työkavereiden ahdistelemaksi. Asia on työsuojelun selvitettävänä.

Useimmiten häirinnässä on kyse vihjailevista puheista ja toisinaan taputtelusta, mutta jos vertaa parin vuosikymmenen taakse, ovat puheet ja tavat siistittyneet.

Työpaikoilla ollaan myös tietoisia häirinnästä ja epäasiallisesta kohtelusta, ja niiden varalle on toimintaohje. Työpaikan pelisäännöt pitäisi käydä säännöllisesti läpi samaan tapaan kuin sairausloma- ja poissaolokäytänteet ja muut rutiiniasiat.

Jarkko Widerholm
työsuojeluvaltuutettu
HANKO

Ainakaan meidän organisaatiosta kukaan ei ole ottanut minuun yhteyttä ja kertonut joutuneensa seksuaalisen häirinnän kohteeksi tai kokemaan senkaltaista epäasiallista käytöstä.

Opiston kursseilla ja muussa luottamusmies- ja työsuojeluvaltuutettujen koulutuksessa asiaa on käsitelty, ja sen kautta ilmiö on tullut tutuksi. Myös #metoo-kampanja on huomattu työpaikoilla, ja aihe on herättänyt keskustelua. Ihan hyvä niin.

Epäasialliseen kohteluun on olemassa toimintaohjeet, ja ne on mielestäni aika hyvin tiedossa ja tiedostettu myös eri työpaikoilla.

Pia Honkanen
pääluottamusmies
JÄRVENPÄÄ

#metoo-kampanjan johdosta asia on puhuttanut työyhteisöjä, mutta kukaan ei ole kertonut joutuneensa seksuaalisen häirinnän kohteeksi. Kampanjassa on hyvät puolensa, mutta se syyllistää liikaa miehiä. Monet miehet ovat todenneet, että naisvaltaisilla aloilla he joutuvat kokemaan kaikenlaista.

Häirintä on herkkä aihe. Toisille pieni flirtti on päivän piristys, toisille se on ehdoton ei. Tässäkin sukupuolet ovat eri asemassa: naisiin ei saisi kohdistaa mitään mutta miehet ovat usein vapaata riistaa.

Minua ei häiritse, jos työkaveri taputtaa olkapäälle, ja joidenkin kanssa saatetaan halatakin. On koskemista ja koskemista. Kyse on siitä, miten se tehdään.

Motverkar fördomar

Vänliga besked på handskrivna lappar ingår i Katja Rajavuoris strategi att skapa vänner bland bilisterna i Mariehamn.

text Helena Forsgård foto Kjell Söderlund

Parkeringsbiträdet **Katja Rajavuori** är klädd i en knallgul varseljacka och syns i Mariehamn. Det har varit ett medvetet val.
- Jag vill att folk ska se och känna igen mig. Sedan är det en säkerhetsfråga också, det är bra att synas när man jobbar med trafik, säger hon.

Just den här kylslagna februaridagen har hon dubbelt upp på händerna - först påhandskar och under dem handskar med fingrar så att hon enklare kan hantera sin handdator. På fötterna bär hon små underverk. Kängor som är otroligt varma.

- Det var killarna i en sportbutik i Mariehamn som såg dem på en mässa. Då tänkte de på mig och tog hem dem. De vet vad jag behöver och att jag sliter ut skor på löpande band. Ett par håller i regel några månader.

Bakgrund i vården

Katja Rajavuori är inne på sitt sjätte år som parkeringsbiträde. Hon jobbade tidigare inom vården tills ryggproblem satte stopp för det. Då fick hon ett råd av läkarna - att skaffa ett jobb där kroppen bestämmer när hon ska gå, sitta eller stå.

- Och var hittar man ett sånt? Finns det överhuvudtaget? Men jag ville inte heller bli sjukpensionär, säger hon.

Hon jobbade på kontor under ett år och såg sedan annonser om att Mariehamn söker ett parkeringsbiträde. Hon gick till intervjun och fick jobbet. Någon formell utbildning fanns inte då men den är på gång och den första kullen parkeringsbiträden - där Rajavuori ingår - har endast en tentamen kvar.

Efter många diskussioner med i första hand den överkommisarie vid Polisen, som också är parkeringsövervakare, var hon redo att börja ett liv bland bilisterna i Mariehamn.

Ger mest jobb

Varje arbetsdag är en blandning av kontorsarbete, kontroller med bil i förorterna och patrullering till fots på stan. En vanlig dag går hon fyra-fem timmar. I innerstan finns en zon med tidsbestämd parkering och p-skiva krävs.

- Zonen och parkeringsgaragen, där man också får stå en viss tid, ger mig överlägset mest jobb. Numera är jag så van att jag snabbt läser av rätt placerade p-skivor. Om de ligger skymda måste jag stanna upp och titta efter närmare.

En del skriver ankomsttiden på en lapp. Det fungerar så länge det är läsligt. Handritade klockor rekommenderas dock inte.

Jag kan kontrollera om folk betalar sina böter, men jag gör det inte. Det intresserar mig inte.

KAMERAN är ett bra hjälpmedel i Katja Rajavuoris arbete. Än så länge bär hon på både kamera och handdator men snart får hon alla funktioner i sin telefon.

KATJA RAJAVUORI är ett landmärke i Mariehamn. Hon syns bra i gatubilden och hon trivs med jobbet och alla hon träffar dagligen.

Speciellt inte om man ritar visare som är lika långa.

Just i dag har en liten svart bil med råge överskridit tvåtimmarsgränsen.

- Den igen. Den står ofta för länge, säger Katja Rajavuori och trycker ut en parkeringsbot på 35 euro på sin handdator.

Det blir så i en liten stad. Hon känner igen en stor del av bilisterna och deras egenheter.

Handskrivna lappar

Många använder en digital så kallad autopark i stället för en manuell p-skiva.

- Ett bra hjälpmedel men de är inte alltid att lita på.

Just när det gäller dem märks en av hennes specialiteter - handskrivna meddelanden på granna lappar, till exempel med ett besked om att autoparken blinkar och att det är dags att byta ut batteriet. Det är mycket viktigt att de är just handskrivna. Det skapar en annan känsla, det blir mer personligt.

- När jag började tänkte jag på fördomarna om parkeringsbiträden - "en nitisk djävel som letar fel, vill sätta dit folk och jagar provision" - men måste det vara så?

Inte enligt Rajavuori. Hon är vänlig, hon försöker se till bilistens fördel och hon informerar.

Tar sig tid att lyssna

- En bilist sa en gång till mig att du är inte bara vår lapplisa. Du är en vandrande medmänniska, berättar hon som även tar sig tid till att lyssna på folks utläggningar om pojkvänner som gjort slut, om fruar som dött och barnbarn som döpts - bland en hel del annat.

Hon bär också omkring på en svart väska som innehåller "allt möjligt som andra kan behöva" som hundbajspåsar och plåster.

- Och jag har ingen provision. Jag kan kontrollera om folk betalar sina böter, men jag gör det inte. Det intresserar mig inte. Mitt jobb går ut på att få folk att parkera rätt.

Men visst finns det många som skäller och som häver ur sig det ena okvädesordet efter det andra.

- Då är mitt mål att försöka lugna ner personerna innan de kör i väg. Det är bättre att de tar ut sin besvikelse på mig än att de är ilska bakom ratten.

Ett mordhot en gång ledde till rättegång och personen blev fälld.

- Ungdomar, som ofta får skäll, betar sig bäst. Turisterna är också bra. De tar reda på vad som gäller.

Ny lag på kommande

En ny vägtrafiklag är på gång för Åland - mycket efterlängtat enligt Katja Rajavuori, som hoppas att den vinner laga kraft i år.

- Vi har stora problem med skrotbilar och övergivna bilar och jag hoppas att vi kan ta krafttag mot dem med stöd av den nya lagen. Åland har ju en egen vägtrafiklag och vi har hamnat lite på efterkälken med dessa ärenden. □

Hillitty rokkimimmi

Näyttelijä Seela Sellan ura oli jäädä pienestä kiinni, kun liian iso nenä oli muodostua esteeksi pääsulle teatterikouluun. Valintaraadin mukaan liian isonenäinen tyttö ei olisi voinut näytellä kaunotar-ten rooleja.

teksti Heidi Hänninen kuvat Valtteri Kantanen

Näyttelijä **Seela Sellan** koti on kuin hänen elämänsä - täynnä muistoja. Pianon päällä on rivi uran aikana ansaittuja palkintoja, seinillä kunnia-kirjoja ja eri esitysten julisteita. Ruokailupöydän takana on iso **Miina Äkkijyrkän** lehmäteos, joka on omistettu ”Rakkaalle Seelalle, joka itkettää, naurattaa ja rakastaa”. Tätä kaikkea 81-vuotias näyttelijä tekee yhä täydestä sydäme-stään; siksi kalenteri on täynnä näytöksiä ja harjoituksia, lau-suntatilaisuuksia ja muita esityksiä. Tahti on hengästyttävä, mutta intohimo työhön siivittää.

Seela Sellan silmiin sytty liekki, kun hän puhuu teatterista.

– Onhan tämä välillä ihan hullua. Näyttelemineen on kovaa ajatustyötä, ulkoa jankuttamista ja fyysistä hyppimistä. Joskus olen kaikesta niin poikki, etten voi muuta kuin itkeä. Mutta kun rakastan tätä työtä!

Mummun arvot viittana

Seela Sella tiesi jo lapsena ryhtyvänsä näyttelijäksi. Hänen iso-vanhempansa olivat harrastajanäyttelijöitä Valkeakosken työväenteatterissa, ja varsinkin mummu tunnettiin dramaat-tisista rooleistaan. Myös äiti jakoi teatteri-innon ja tuki nuorta Seelaa. Yhä edelleen Sella kaivaa esiin äidiltään vuonna 1945 saamansa värssykirjan, joka oli palkinto ensimmäisestä lausuntatunnista.

– Kävimme yhdessä katsomassa Tampereen Työväen Teat-terissa kaikki näytelmät. En ymmärtänyt silloin läheskään kaikkea, mutta se taianomainen ilmapiiri, johon sukelsimme!

Äidin ohessa mummun vaikutus oli suuri.

– Synnyin vuonna 1936, ja melko pian sen jälkeen syttyi sota. Isäni oli molemmissa sodissa, ja äiti työskenteli yötä päi-vää kaasunaamaritehtaassa. Olin siis mummoni kanssa kah-destaan, Sella muistelee.

Isoäidin elämä ei ollut mitenkään helppoa. Lapsuutensa hän eli uskonnollisessa kodissa, jossa lähes kaikkea pidet-tiin syntinä. Hänen puolisonsa mestattiin vuoden 1918 sisällis-sodassa, ja nuori leski jäi kahden tyttärensä kanssa yksin. Toi-nen lapsista oli Sellan silloin nelivuotias äiti, toinen hieman vanhempi, mutta kehitysvammainen, joka ei pystynyt liikku-maan tai puhumaan.

– On varmasti ollut rankkaa jäädä kehitysvammaisen lap-sen kanssa yksin 1900-luvun alussa. Mummu joutui mietti-mään, mikä oli tärkeää ja mikä vähemmän tärkeää. Muistan käyneeni hänen kanssaan huikeita keskusteluja uskonnosta ja Jumalasta, kuolemasta, arvoista. Aistin asioita silloin enem-män kuin ehkä ymmärsinkään. Näitä arvoja kannan edelleen.

Sisällissodan haamut

Isoäidin perintönä myös uskonnosta tuli tärkeää Sellalle.

– Mummu oli uskovainen, mutta hän ei halunnut käydä kirkossa.

Tähän oli syynsä: Kun hänen miehensä oli tapettu Valkea-koskella, kirkkoherra Vallinheimon mielestä punaiset olivat niin arvottomia, ettei heidän nimiään voinut lausua kirkossa saati sitten julistaa kuolleeksi. Tämä loukkasi isoäitiä, eikä hän sen koommin astunut kirkkoon. Sen sijaan hän liittyi Pelastus-armeijaan, jonka tilaisuuksissa myös Seela oli mukana. Näillä tilaisuuksilla on suuri vaikutus edelleenkin.

– Toisin kuin kirkossa Pelastusarmeijassa kukaan ei ollut toista parempi. Olen kiitollinen, että olen jo lapsuudessa saa-nut elää nämä arvot.

Sisällissodan kokemukset vaikuttivat vahvasti isoäidin lisäksi myös Sellan äitiin – ja sitä kautta myös Seelaan.

– Äitini ei koskaan päässyt sisällissodasta irti, vaan kan-toi taakkaa koko elämänsä. Minullekin tämä punaisten ja val-koisten historia on yhä olemassa – osin siksi, että näin, miten äitini kärsi siitä.

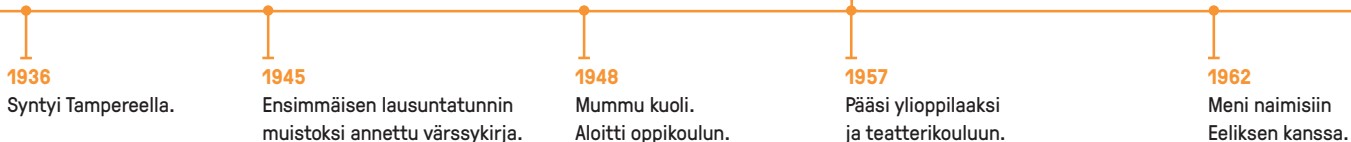
Tänä vuonna sisällissodasta on kulunut sata vuotta.

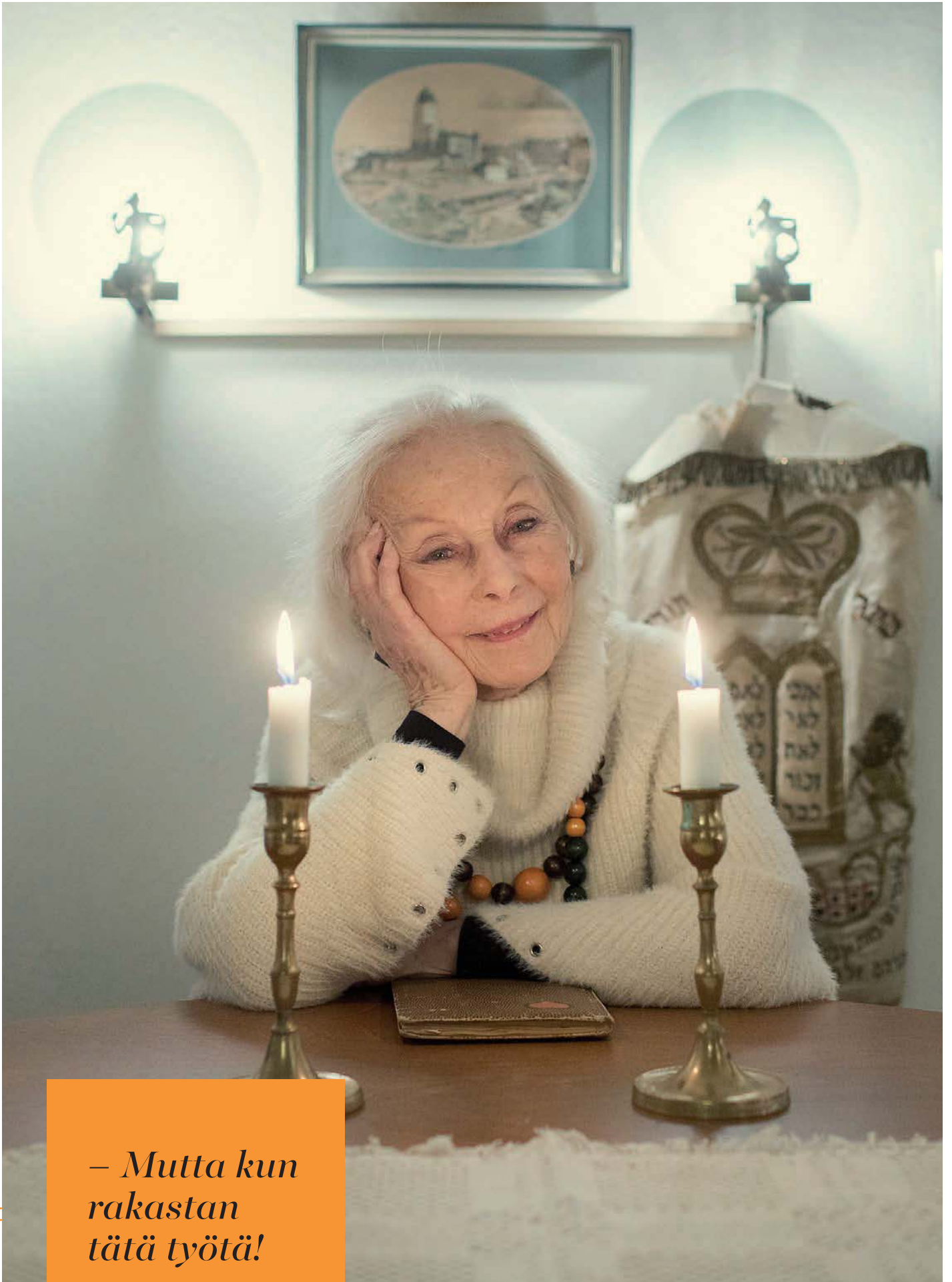
– Juuri nyt sodasta pitäisi puhua, mutta edelleen sen selittä-minen on vaikeaa. Sisällissotaan liittyi niin monta asiaa: köy-hyys, rikkaus, kuuluminen johonkin joukkoon, ympäristö, naapurit, muiden mielipiteet, oma uskallus. Vanhemmiten olen käsitellyt asian niin, että voin elää sen kanssa. Silti tämä asia tulee mieleeni, kun näen esimerkiksi Syyrian sotaa.

Rohkeita valintoja

Lapsuuden kokemusten vahvistama Seela Sella on hurman-nut näyttämöllä yli 60 vuoden ajan. Sellaa on useiden roolien ohessa kuvattu vahvaksi ja vakuuttavaksi, avoimeksi mutta

AIKAJANA

*– Mutta kun
rakastan
tätä työtä!*

–Rooleja ei pidä odottaa, vaan niitä pitää tehdä itse.

myös salaperäiseksi näyttelijäksi, josta tarvittaessa löytyy ruutia ja rokkimimmia. Tämän hän osoitti esimerkiksi linnan juhliin valitsemallaan nahka-asulla.

Vaikka ikää on yli 80 vuotta, kysyntää riittää.

Miten tämä on mahdollista, kun samaan aikaan monet naisnäyttelijät valittavat, etteivät tahdo saada rooleja yli 40-vuotiaana?

– Ehkä tämä johtuu siitä, ettei minulla ole kovinkaan monta tämänikäistä kilpailijaa, Sella toteaa naurahtaen, mutta jatkaa heti:

– Rooleja ei pidä odottaa, vaan niitä pitää tehdä itse. Itselläni kaikki monologit ja mieheni Eeliksen kanssa tehdyt juutalaisen kulttuurin illat ovat syntyneet juuri niin, omasta aloitteesta. Pitää etsiä itseä kiinnostava aihe sekä ohjaaja; ei saa jäädä odottamaan. Jos olet monta vuotta poissa, oma rima nousee liian korkeaksi.

Seela Sella on aina puolustanut hyväksi katso-miaan arvoja, mutta rohkeaksi hän ei osaa itseään sanoa.

– Ei kai kukaan voi etukäteen päättää, että ryhdynpä nyt rohkeaksi. Jokainen tilanne vaatii erilaisen otteen, jokainen tilanne ratkaisee, miten rohkea tai arka olet.

Samalla hän kuitenkin myöntää tehneensä elämänsä aikana rohkeita valintoja. Suurin näistä lienee kääntyminen juutalaiseksi 1960-luvulla sen jälkeen, kun hän oli avioitunut Eelis Sellan kanssa.

– Eelis varoitti moneen kertaan, että päätökseni jälkeen kannan myös Israelin syndroomaa mukanaan, ja näinhän se on. En pääse Israelin ongelmista, minulla on aina mukani tietty poliittinen painolasti.

– Alkuvaiheessa sain paljon postia ja palautetta. Nyt tämä on onneksi laantunut, mutta yhdessä vaiheessa tuntui vähän pelottavalta.

Nenän verran liikaa

Vaikka Sella on kerännyt vuosien varrella arvostusta ja palkintoja, oli uran alku jäädä pienestä kiinni. Hän muistelee 60 vuoden takaista tilannetta, jolloin hänelle tehtiin nenäleikkaus.

– Isälläni oli komea kyömynokka, joka periytyi minulle. Minä en siitä koskaan kärsinyt, olin tottunut enkä käsittänyt, että se voisi olla ammatissani ongelma.

Pääsy teatterikouluun oli kuitenkin vähällä kariutua juuri nenään. Lähes koko valintaraati oli sitä

mieltä, ettei niin isonenäistä tyttöä voisi ottaa: eihän tämä voisi mitenkään näytellä nuoria kauniita tyttöjä. Ilman apulaisrehtori Matti Aron päättäväisyyttä ovet eivät olisi auenneet.

Sella itse kuuli asiasta vasta päästyään opiskelemaan. Tällöin hänen hyvä ystävänsä, näyttelijä Seppo Kolehmainen tarttui asiaan ja järjesti lääkärisänsä avulla leikkauksen.

– Se oli kallis lysti, joka vei äidin kaikki säästöt. Ajattelin, että äiti olisi pitänyt leikkausta turhamaisuutena ja kieltäytynyt maksamasta sitä, mutta päinvastoin: hän sanoikin heti, että raha löydetään.

Vaikka Sella itse tuntuu olevan sinut nenänsä kanssa, jätti episodi jälkensä. Hänen tyttärensä **Ilana** on perinyt Eelis-isän ulkonevat korvat. Kun tyttö täytti 11 vuotta, ajatteli Seela-äiti, että ne tulisi leikkauttaa – ettei tyttöä vaan kiusata.

– Menimme plastiikkakirurgille ja kerroin asiani lääkäriille. Tämä katsoi Ilanaa ja kysyi: Kärsitkö korvista? Kun Ilana vastasi kieltävästi, lääkäri totesi: Ehkä tämä äiti nyt vaan menee kotiin ja jättää lapsen korvat rauhaan.

Elämyksiä yli sukupolvien

Vaikka vauhti ei ole vuosien kuluessa hiljentynyt, myöntää Seela Sella, että ikä on muuttanut työn tekemisen tapaa ja muistin kanssa pitää tehdä enemmän työtä.

– Kun näyttelijä laittaa tekstin ajatuksen kanssa päähänsä, se pysyy siellä, kunnes sille antaa luvan hävitä. Nuorempana kaikki jäi nopeasti muistiin, nyt on luettava enemmän.

– Toki nuorempana asiat saattoivat jäädä mieleen nopeammin myös siksi, että silloin tekstiin kelpuutti usein ensimmäisen mahdollisen tulkinnan. Nyt tiedän, että tekstin tulkintamahdollisuuksia on loputtomasti, jolloin oman ajatuksen valinta vie aikaa.

Ennen kuin tekstin voi opetella ulkoa, pitää ymmärtää, mitä henkilö omalla puheellaan haluaa oikeasti sanoa.

Sella korostaa samalla, että näyttämöllä tärkeää ei ole pelkkä osaaminen vaan myös esittämisen halu sekä tunteiden välittämisen taito.

– Vaikka teatterin roolit ja näyttelijät häipyvät ihmisten mielistä historiaan, tunne-elämykset säilyvät ihmisessä pitkään. Teatteri on aina pientä terapeutista aivopesua. □

1976

Ensimmäinen juutalaisen runon ja laulun ilta.

1964/67

Lapset Ilana ja Ariel syntyvät.

1980

S'brent – Se palaa, getto- ja keskitysleirilauluja ilmestyi.

1992

Eelis kuoli.

2007

Äiti menehtyi.

Motiivini

OVATKO UNELMASI TOTEUTUNEET?

Kansallisteatteri oli aikoinaan ehdoton ykkösteatteri ja teatterikoulu sijaitsi sen yläkerrassa. Kun kiipesin nuorena tyttönä rappusia kouluun, ajattelin, että olisi unelmien täyttymys näytellä tässä talossa. Nyt kiipeän samoja portaita. Joskus väsyneenä valitan itselleni, miten poikki olen. Sitten muistan: äläs nyt tyttö, kuinka moni saavuttaakaan unelmansa.

MIKÄ ON OLLUT URASI HUIPPUHETKI??

Suureksi huippuhetkeksi nousee Eeliksén kanssa tehdyt juutalaisrunot ja -laulut sekä juutalaisen kulttuurin esilletuominen. Tähän kuuluu myös yhdessä Aino Rätty-Hämäläisen kanssa tehty teos *S'brent – Se palaa*, jossa on Arvo Salon suomentamia runoja keskitysleireiltä.

Aluejärjestöt

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Puolustushallinnon eteläinen Häme JHL 788

Sääntöm. kevätkokous 22.3. klo 18
Riihimäki ABC Liikennekeskus, Kinturintie. Ruokailu.

Loviisan JHL - Lovisa JHL 207

Sääntöm. kevätkokous 26.3. klo 18
Tekninen varikko, Porvoonkatu 5, Loviisa. Kahvitarjoilu.

Lahden Seudun Teknisen Alan Työntekijät JHL 204

Sääntöm. kevätkokous 4.4. klo 16.15,
SDP-Sali, Hämeenkatu 7. Kahvitarjoilu.

Lohjan sairaalan JHL 134

Sääntöm. kevätkokous 4.4. klo 17.30
Lohjan sairaalan hallinnon kokoushuone 2, Sairaالاتie 8. Kahvitarjoilu ja arparajaiset.

Tie-Infra Etelä-Suomi JHL 002

Sääntöm. kevätkokous 5.4. klo 18
Kiljavan opistolla. Ruokatarjoilu.

Vihdin kunnalliset JHL 300

Sääntöm. kevätkokous 10.4. klo 18.30
Vihti kk Myyrin Kamari. Tarjolla pikkupurtavaa kahvin/teen kera. Toiminnan tarkastus 2017, suunnitelmia, ajankoh- taista tietoa. Arvotaan yksi lippu 4.5. MammaMia musikaaliin!

Porvoon - Borgå JHL 150

Sääntöm. kevätkokous 11.4. klo 18 Porvoon ruotsalaisen marttapiirin kokous- tila, Lundinkatu 10 C 41, (linja-auto- aseman vieressä). Soita alaovella ylintä summertia, jossa lukee Borgå svenska marthadistrikt. Täydennetään hallitus ja lm-valinnat vuoden 2019 loppuun. Sopiminen työnantajan kanssa lomarahavapaan käyttönotosta. Tarjolla kahvin kera sekä suolaista että makeaa leivonnaista.

Borgå Svenska Marthadistrikts mötesrum Lundagatan 10 C 4, Borgå (bredvid busstationen). Ring på översta summern där det står Borgå Svenska Marthadistrikt. På mötet behandlas:

stadgeenliga vårmötesärenden, komplettering av styrelsen till året 2019 slut, komplettering av förtroende- mannaval till året 2019 slut, överens- kommelse med arbetsgivaren om ibruktagnande av semesterpenning i ledighet. Det bjuds på kaffe och smått saltigt och kaka.

Päijät-Hämeen Koulutuskonsernin henkilökunta JHL 560

Sääntöm. kevätkokous 11.4. klo 16.30
Kulinaaritalo, Svinhufvudinkatu 6 E, Lahti. Ruokailun vuoksi ilm. 6.4. men- nessä marja-leena.kemppi@salpaus.fi.

Sysmän JHL 380

Sääntöm. kevätkokous 12.4. klo 18
Sysmän kirjasto, Valittulantie 5.

Helsingin mielenterveys-työntekijät JHL580

Sääntöm. kevätkokous 12.4. klo 16.30
Cafe & Restaurant Piritta, Tokoinranta, Eläintarhantie 12. Ilm. 29.3. mennessä kotisivujen kautta helsinki580.jhlyhd- tys.fi/jasenuhuone/tapahtumat-ja-gal- leria/ilmoittautumislomake

Ympäristöntekijät JHL 846

Sääntöm. kevätkokous 14.4. Puisto- katu 6.

Tuusulan kunnalliset JHL 224

- Sääntöm. kevätkokous 14.4. klo 14
Kunnantalolla, kunnanhallituksen huone. Rantatoimikunnan kokous klo 13.30. Ilm. mahdolliseen yhd. tarjoamaan ruokailuun 2.4. mennessä 040 3143 132 tai taito.rasanen@tuusula.fi.
- Koukkujärven mökkien kesävaraukset 2018, katso jhl.fi/tapahtumakalenteri. Ilm. taito.rasanen@tuusula.fi.

Itä-Suomi

Kaavin kunnalliset työntekijät JHL 706

- Sääntöm. kevätkokous 3.4. klo 16 Viras- totalon kahvio, Kaivotie 1. Kahvitarjoilu.
- Luottamusmies tavattavissa Virasto- talolla joka tiistai klo 13.30-15.30 p. 044 2002 867.

Kontiolahden JHL 297

Sääntöm. kevätkokous 10.4. klo 18
Konditoria-Kahvila Rosalinda, Keskus- katu 14. Tarjolla iltapalaa kahvin kera.

Tohmajärven JHL 375

Sääntöm. kevätkokous 11.4. klo 18.30
Ravintola Kotipirtti, Talluksentie 26.

Kuopion kaupungin JHL 862

Sääntöm. kevätkokous ja ruokailu 12.4. klo 17 Savon ammattiopistolla, Presi- dentinkatu 3, Kuopio.

Iisalmen Kunnalliset JHL 206

Sääntöm. kevätkokous 12.4. klo 18
Iisalmen Työväentalo, Pohjolankatu 11. Yhd. tarjoaman ruokailun ja kahvin vuoksi ilm. viestillä 6.4. mennessä iltaisin Tiina 040 7076 430 tai Virpi 040 5887 803. Jäsenkortti mukaan! Lisät. yhd. kotisivuilla JHL 206.

Servica JHL 863

Sääntöm. kevätkokous 17.4. klo 16
Iso-Severi, Leväsantie 3, Kuopio. SAK Kuopion alue- ja järjestöasiantuntija Maaret Pulliainen tulee kertomaan ajankohtaisista asioista. Kahvitarjoilu.

Lieksan Kunnalliset JHL 174

Sääntöm. kevätkokous 17.4. klo 17.30
Lieksan Kulttuurikeskuksen Simpaut- taja-kokoushuone, Pielisentie 9-11, Lieksa. Kahvitarjoilu.

Siilinjärven JHL 414

Sääntöm. kevätkokous 18.4. klo 18
kunnantalo valtuustosalin, Kasurilantie 1. Kahvitus klo 17.30 alkaen.

Joensuu seudun JHL 310

Sääntöm. kevätkokous 19.4. klo 18
Kirjaston Muikko-sali, Koskikatu 25. Kahvitarjoilu klo 17.30 alkaen. JHL:n Itä-Suomen aluepäällikkö Pia Malkin esittäytyminen. Kokoukseen osallistu- jille jaetaan tuotelahja.

Sisä-Savon JHL 233

Sääntöm. kevätkokous 25.4. klo 18
Lammikkotie 1, Suonenjoki. Kahvittelu alkaa klo 17.30.

Ylä-Savon Sote JHL 698

Sääntöm. kevätkokous 26.4 klo 18
Iisalmen terveystakeskus, kokoustila Koski, Meijerikatu 2. Tied. 044 0212 913 tai sutinenanne@gmail.com.

Raideammattilaisten osasto 9 JHL 1009

Sääntöm. kevätkokous 28.4. klo 12
Pieksämäen ABC. Kokouksen jälkeen ruokailu.

Tohmajärven JHL 375

Kevätretki Kauppakeskus Matkukseen Kuopioon 14.4. Lähtö klo 8 Tohmajärven linjakaan pihasta, Järnefeltintie 8. Yhdistys maksaa kuljetuksen. Retki jäsenille perheineen ilmainen. Sit. ilm. Elvi Piirioiselle 040 5057 545 viim. 9.4.

Kaakkois-Suomi

Puumalan JHL 755

Sääntöm. kevätkokous 4.4. klo 17
Kahvila Kuittisessa.

Länsi-Saimaan JHL 466

Sääntöm. kevätkokous 19.4. klo 18
toimintakeskus Suvanto, Peltoinlahden- tie 15, Savitaipale. Ruokailun vuoksi ilm. 040 6540 808 viim. 9.4.

Keski-Suomi

Keski-Suomen hyvinvointi-alojen ammattilaiset JHL 433

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 17-18
Kylpylähotelli Peurunka, Peurungan- tie 85. Kokouksessa vieraana JHL:n aluetoimitsija Helena Marin-Kokkonen. Yhd. kustantaa jäsenille buffet-ruokai- lun klo 18-19 ja sen jälkeen mahdol- lisuus kylpyläkäyntiin. Kylpyläilput jaetaan kokouksessa, halutessaan on mahdollista noutaa lippu etukäteen hotellin vastaanotosta. Kylpyläilipun voi käyttää myös myöhemmin. Illalla mahdollisuus yöpymiseen (2 hh) ja Irinan-konserttiin omakustannus- hintaan 30€. Omakustannusosuus maksetaan etukäteen yhd. tiillle FI9452900240015287. Matkat kimp- pakydeillä, autossa vähintään kaksi kokouksen osallistujaa, yhd. maksaa kilometrikorvauksen matkalaskulla. Muutoin matka korvataan bussin mukaan matkalaskulla. Ilm. 6.4.18 mennessä txt. 044 9872372 (mainitse erityisruokavaliosi sekä mahdollinen majoittuminen ja konserttilipun tarve).

TieJHL Keski-Suomi JHL 179

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 15
Destian toimitalit, Puistokatu 2-4 B, Jyväskylä. Ruokatarjoilu.

Lappi

Lapin aluehallinnon henkilöstö JHL 636

Sääntöm. kevätkokous 11.4. klo 16.30
Lapin Ely-keskus, NH Halti, Hallitus-
katu 3 B. Tarjolla pientä suolaista. Sit.
ilm. 9.4. mennessä 029 5037 230 tai
eija.katajakumpu@ely-keskus.fi.

Pohjois-Suomen lentoasemat JHL 662

Sääntöm. kevätkokous 20.4. klo 17
JHL:n aluetoimistolla, Rovakatu 20-22 A.
Kokouksen jälkeen ruokailu.

Rovaniemen sairaalan henkilökunta JHL 216

Sääntöm. kevätkokous 25.4. klo 18 JHL
Lapin aluetoimisto, Rovakatu 20-22 A.
Ilm. ruokailun takia 11.4. mennessä pj
040 8424 108.

Oulu

Limingan JHL 531

Sääntöm. kevätkokous 26.3. klo 18 ABC
Tupos, Tuposkorva 1, Ilm. 19.3. menses-
sä tarjoihin vuoksi 044 558 3434.

Oulun seudun aluehallinnon yhdistys JHL 784

Sääntöm. kevätkokous 6.4. klo 16.30
Viikinkiravintola Harald, Kirkkokatu 16.
Kokouksen jälkeen päivällinen, ruuat tilaan kokouksen alussa, joten olethan ajoissa paikalla. Ruokailun vuoksi ilm. 27.3. klo 14 mennessä heli.hyry@avi.fi.

Hintan tiemiehet JHL 455

Sääntöm. kevätkokous 6.4. klo 17
Ravintola Hagia Sofia, Kirkkokatu 2,
Oulu. Kokouksen jälkeen ruokailu. Ilm.
Janne Saukonjoja 040 5895 875.

Ppky Kallio JHL 919 yhteisjärjestö

Sääntöm. kevätkokous 17.4. klo 18
Ylivieskan terveyskeskuksen ruokasali,
Terveystie 2 ovi 4. Ilm.13.4. mennessä,
pj. 044 4195 302, klo 8-16 välisenä
aikana. Tärkeää asiaa, mm. yhd.
tulevaisuudesta. Paikalle tulee myös
Oulusta aluetoimitsija.

Oulun yhdistys JHL 334

Sääntöm. kevätkokous 20.4. klo 18
Ravintola Toripolliisi, Rantakatu 6.
Päätetään mahdollisesti muista esille
tulevista asioista. Ruokailua varten ilm.
6.4. mennessä jari.tilus@gmail.com.

Iin JHL 351

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 18 li,
Puistotie 4, Huilinki. Ruokailu.

Oulun kaupungin toimen- ja viranhaltijat JHL 379

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 17
SAK:n Aluepalvelukeskuksen kahviossa,
Mäkelininkatu 31, 5.krs. Kahvitarjoilu.

Pohjanmaa

Malax-Korsnäs JHL 460

Värmöte-kokous 21.3 klo 19, Bredhälls-
vägen 152, 66220 Bergö.

Pääkaupunkiseutu

Helsingin liikennealan eläkeläiset ry

Kokous 5.4. klo 16 HKL Vallilan varikon
ravintola, Hämeentie 86.

Espoon kaupungin työntekijät JHL 197

Sääntöm. kevätkokous 12.4. klo 17
Valtuustotalo, Espoon keskus. Kahvi-
tarjoilu klo 16.30. Merkkipäivä-
muistamiset ja arvonta.

Länsi-Uudenmaan Sairaala yhdistys JHL 063

Sääntöm. kevätkokous 13.4. klo 18
Strandis. Ilm. tarja.ekberg@hus.fi,
0500 618 245 viim. 6.4. - Föreningens
värmöte 13.4 klo 18 Strandis. På mötet
behandlas stadgeenliga ärenden.
Anmälningar tarja.ekberg@hus.fi eller
tel 0500 618 245 senast fr 6.4.

Helsingin opetustoimen henkilöstö JHL 133

Sääntöm. kevätkokous 17.4. klo 16.30
ravintolalaiva Wäiskissä. Ennako-
ilmoittautuminen tarvitaan ruoka-
tilausta varten.

STM:n hallinnonalan ammattiosasto JHL 805

Sääntöm. kevätkokous 17.4. klo 17
ravintola Haraldissa, Citykäytävä 2. krs
Aleksanterinkatu 21. Runsas ruoka- ja
juomatarjoilut. Ilmoittautumista ei
tarvita, saavu vain paikalle.

Vantaan JHL 865

Sääntöm. kevätkokous 17.4. klo 18
Peltolantie 2 D 4. krs, Vantaa. Kahvi-
tarjoilu alkaa klo 17.30, Hallituksen
täydentäminen.

Helsingin kaupungin viran- ja toimenhaltijat JHL 010

Sääntöm. kevätkokous 17.4. klo 18
Paasitorni, Paasivuorenkatu 5 A, (Tarja
Halonen 1 1/2 krs.) Keskustelemme
yhdistymishankkeesta toimialan muiden
yhd. kanssa. Kahvitarjoilu.

Stara JHL 004

Sääntöm. kevätkokous 18.4. klo 17
Paasitornin kokoushuoneessa 301
(3.krs), Paasivuorenkatu 5 A.

Helsingin varhaiskasvatus yhdistys JHL 081

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 18
Helsinki Cafe Piritta, Eläintarhantie 12.
Iltapalaa tarjolla klo 17. Ilm. ja erityis-
ruokavaliot 15.4. mennessä iltaisin
045 3464 622 tai tarja.thaci@hel.fi.
Jokaiselle kokoukseen osallistujalle
pieni yllätys!

Helsingin Yliopistollisen Keskussairaalan Henkilökunta JHL 035

Sääntöm. kevätkokous 25.4. klo 17,
Paasitorni, Paasivuorenkatu 5 A. Arvon-
ta osallistujien kesken. Kahvitarjoilu.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö JHL 015

tarjoaa jäsenilleen KOM-teatterin
esityksen Veriruuusut 10.4. klo 19,
Kapteeninkatu 26. Jäsenhinta 15€ /
tiille Nordea FI36 1011 3000 2064 81.
Viestikenttään: Jäsennumero/ lippu
luovutetaan ainoastaan kuittia vastaan.
Lippujen varaukset ja niiden luovutus
zlobina.iri@gmail.com.

Satakunta

Satakunnan yksityisen sosiaali- ja terveystoimen yhdistys JHL 853

Sääntöm. kevätkokous 27.3. klo 18
Pizzeria-kahvila Rita's Placessa,
Makasiinintie 2, 28600 Pori. Kokouksen
jälkeen on osallistujille tarjolla pizzat
sekä arvotaan avoimet liput (2 kpl)
Porispereen 2018. Tervetuloa tutus-
tumaan uuteen hallitukseen ja muihin
yhdistyksen jäseniin.

Pomarkun kunnalliset JHL 761

- Yhd. kevätkokous 10.4. klo 17.15
kunnanviraston kokoushuone, Vanhatie
14. Tarjolla pientä iltapalaa. Hallitus
kokoontuu kevätkokouksen jälkeen.
- Pomarkun kukka- ja hautauspal-
velusta saat toukokuun ajan kolmen
euron alennuksen ostoksistasi. Etu on
henkilökohtainen ja saat sen näyttä-
mällä jäsenkorttisi ja laittamalla nimesi
kassalla olevaan listaan.
-Juhlapalvelu Hakalinnasta saat viiden
euron alennuksen lounasateriasta
heinä-joulukuun aikana. Alennus on
henkilökohtainen ja kukin jäsen saa
alennuksen vain yhden kerran kyseisen
jakson aikana. Edun saat näyttämällä

jäsenkorttisi ja laittamalla nimesi
kassalla olevaan listaan.

Harjavallan kunnalliset JHL 272

Sääntöm. kevätkokous 17.4. klo 18
Harjavallan liikekeskus, Parkki-kahvila,
Tulkkilantie 26, Kokemäki. Ilm. tarjoilu
vuoksi 040 5652 751 mielellään klo 14
jälkeen tai sari.aromaa@harjavalta.fi
viimeistään 12.4. mennessä. Muista
mainita erikoisruokavaliosi.

Uvilan JHL 465

Sääntöm. kevätkokous 19.4 klo 18.30
Friitalan yhdistystalo, Kouluksia 17.
Kahvitarjoilu. Hallitus klo 17.30.

Porin KTV:n sairauskassa

Kassankokous sairauskassan jäsenille
25.4. klo 18 Scandic Pori, kokoustilat,
Itsenäisyydenkatu 41. Kahvi klo 17.30.

Eurajoen kunnalliset JHL 537

Sääntöm. kevätkokous 26.4. klo 18
Eurajoen kunnanviraston kahvio,
Kalliotie 5. Kokouksen alustajaksi tulee
JHL:n edustajiston jäsen Marjo Justen.
Ylimääräisenä asiana hallituksen
toimikauden pituuden muuttaminen.
(syyskokous valitsi v. 2020 saakka,
muutos ehdotus v. 2019 niin kuin liiton
ohjeistus on). Tarjolla suolaista, sekä
makeaa kera kahvin/teen.

Satakunnan sairaanhoitopiirin JHL 078

Sääntöm. kevätkokous 26.4. klo 18
Länsi-Suomen Diakonialaitos, Pihlaja-
sali, Metsämiehenkatu 2, Pori. Tilaisuus-
den jälkeen on ruokailu. Ilm. 3.4. alkaen
yhd. sivujen kautta jhl078.jhlyhdistys.fi.

Sisä-Suomi

Tampereen yliopistolaiset JHL 660

Sääntöm. kevätkokous 13.4. klo 16.30
Ravitsemisliike Aisti, Hallituskatu 19.
Ilm. 24.3. mennessä. Kokouksen jälkeen
ruokailu ja Stand up -esitys Mars vs
Venus. Tarkemmin kokouskutsussa, joka
jaetaan kaikille jäsenillemme.

Tampereen kaupungin toimistoalan henkilöstö JHL 249

Sääntöm. kevätkokous 19.4. klo 17 yhd.
toimisto, Satakunnankatu 30 C 7. Kahvi-
tarjoilu alkaa klo 16.30. Osallistujien
kesken arvonta.

Saarjärven seudun JHL 444

Sääntöm. kevätkokous 19.4 klo 18
Karstulan evankelisen opiston ranta-
sauna, Kokkolantie 12.

PYSTYn JHL 538

Sääntöm kevätkokous 21.4. klo 14-17 ravintola Astori, Aleksis Kiven katu 26, Tampere. Ilm. 12.4 mennessä txt 044 3634 538 tai pysty538@gmail.com. Saat kuittauksen perille tulleesta ilmoittautumisesta. Ilm.samalla pääruokavalintasi kana/kala/kasvis sekä mahdolliset ruoka-aineallergiat. Tarkempia menuvaihtoehtoja voit tiedustella em. yhteystiedoista.

Tiealan yhdistys JHL 699

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 13.30 Hotelli Cumulus Lahti, Kauppakatu 10. Suunnitellaan ja päätetään jäsen-tapahtumasta 31.8.-2.9. Tallinnassa. Yhd. jäsenet voivat ilm. Tallinnan jäsen-tapahtumaan 040 7283 800 Lasse, 0400 483 697 Marko tai 040 5242 427 Tapio. Ilm. voi vaikka heti, kuitenkin ennen kevätkokousta.

Tampereen Sähkölaitos Oy, henkilökunta JHL 120

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 16 Kalevankankaan työmaaruokala, Hautausmaankatu 6. Tilaisuudessa kahvi- ja voileipätarjoilu.

Varsinais-Suomi

Julkisalan ammattilaiset Turku JHL 036

Sääntöm. kevätkokous 27.3. klo 18 yhd. toimistolla, Yliopistonkatu 2 K. Alustajana aluetoimitsija Maarit Kulmala. Kahvitarjoilu klo 17.30.

Turun teknisten ja hyvinvointialojen ammattilaiset JHL 553

Sääntöm. kevätkokous 28.3. klo 18-20 JHL 553 kokoush., Kaskenkatu 17 A. Kahvitarjoilu.

Varsinais-Suomen tietyöntekijät JHL 671

Sääntöm. kevätkokous 4.4. klo 18 Neste Lieto, Haimiontie 25.

Merikarvian kunnalliset JHL 742

Sääntöm. kevätkokous 10.4 klo 18 Viikilän hevostila, Peipunkorventie 32. Nokipannukahvit ja makkaranpaistoa. Ilm. viim. 5.4 p. 0400 962 150. Hallitus kokoontuu klo 17.

Kaarinan kunta-alan ammattiyhdistys JHL 299

Sääntöm. kevätkokous 12.4. klo 18 Kaarinan kaupungin virastotalon valtuustosali, Oskarinkatu 4. Käynti Turun puoleisesta päädyistä, ulko-ovi

auki klo 17.45-18. Tarjoilun vuoksi ilm. tulostasi pia.lumme@kaarina.fi tai txt 050 3732 548 viim. 4.4.

Pöytyän Seudun JHL 727

Kevätkokous 11.4. klo 18 Yläneellä ravintola Kestihovissa. Pientä purtavaa sekä arvonta.

Turun seudun kunnalliset vapaa-aikatyöntekijät JHL 623

Sääntöm. kevätkokous 10.4. klo 12 Nuorten Taide- ja Toimintatalo Virmma, Aurakatu 16. Kokoukseen osallistujille kokouksen jälkeen ruokailu Saaristo-baarissa, Aurakatu 14. Ruokailuun osallistuvat ilm. Jatalle 050 3029 787 viim. 26.3.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin henkilökunta JHL 114

Sääntöm. kevätkokous 19.4. klo 17 TYKS-T-sairaalan Lahesmaa-sali. Katsaus ajankohtaisiin edunvalvonta-asioihin. Kokouksen alussa kahvi-tarjoilu, johon ilm. etukäteen linkistä lyyti.in/JHL114_Kevatkokous2018. Lisät. kokouksesta 040 5003 398 tai janne.sjolund@tyks.fi.

Turun kunnantyoväen ammattiosasto JHL 025

Sääntöm. kevätkokous 19.4. klo 18 ammattiosaston toimistolla, Tuureporinkatu 17 C. Kahvitarjoilu.

Turun ammatillisen opetustoimen henkilökunta JHL 495

Sääntöm. kevätkokous 23.4. klo 16.30 Lemminkäisenkatu 14-18 B, kabinetti Piletissä 1. krs.

Varsinais-Suomen tietyöntekijät JHL 671

Kevätristeily 27.4. klo 21 Turku-Tukholma Viking Grace. Ilm. 6.4 mennessä jari.elo@destia.fi tai 0400 808 346.

Valtakunnallinen

Suomen Haastemiehet JHL 808

Sääntöm. kevätkokous 21.4. klo 13.30 Ravintola Alia, Mustikkamaankuja 1, Helsinki. Hallitus kokoontuu klo 12.

Raideammattilaisten osasto 101 JHL 1010

Sääntöm. kevätkokous 28.4. klo 13 Scandic Tampere City, Hämeenkatu 1, Tampere (asemaa vastapäätä). Hallitus kokoontuu klo 12. Ilm. ruokailun takia 20.4 mennessä Antti Ahonen txt 040 8661 491.

Rautatieläisten Vakuutus-kassa Turvan kassankokous

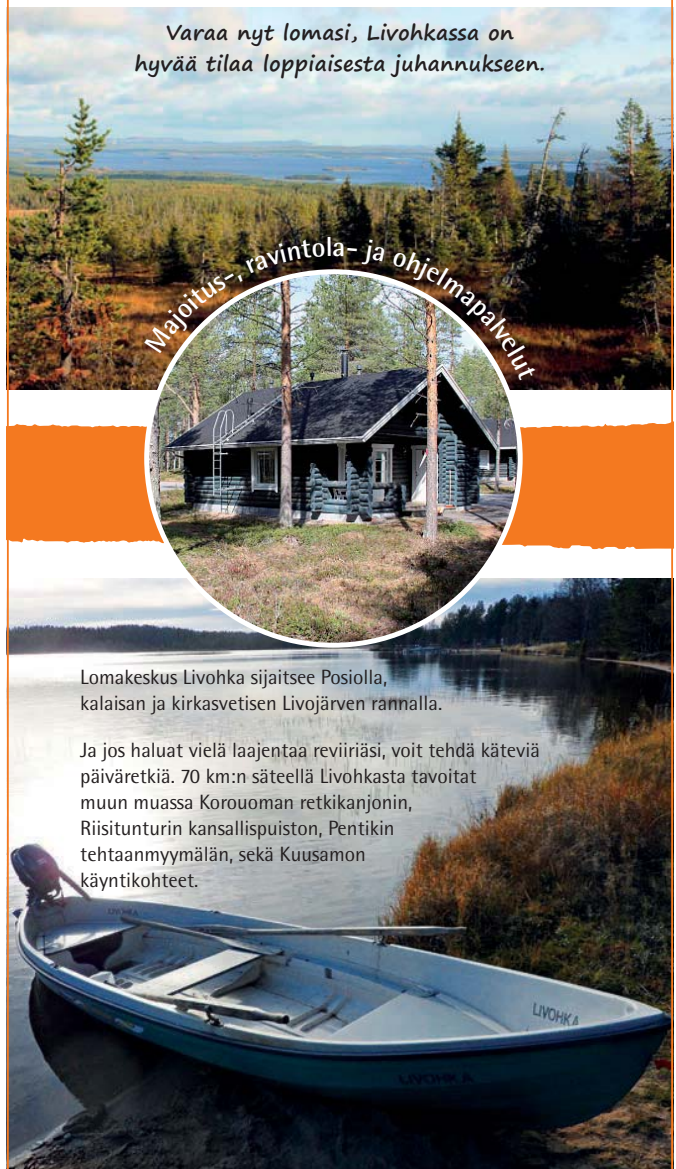
Rautatieläisten Vakuutus-kassa Turvan varsinainen kassankokous pidetään perjantaina 20.4.2018 klo 12.00 alkaen Helsingissä Messukeskuksen kokoustilassa (Pasila, Messuaukio 1, 00520 Helsinki). Kokouksessa käsitellään sääntöjen 44§:n edellyttämät asiat.

Osallistumisoikeus määräytyy sääntöjen 38 §:n mukaisesti. Tilinpäätöstä koskevat asiakirjat ovat nähtävillä 11.-19.4.2018 virka-aikana kassan toimistolla, os. Ratamestarinkatu 11 (8.krs), 00520 Helsinki.

Helsingissä 27.2.2018
Hallitus

Lähde Livohkaan!

Varaa nyt lomasi, Livohkassa on hyvää tilaa loppiaisesta juhannukseen.

Lomakeskus Livohka sijaitsee Posiolla, kalaisan ja kirkasvetisen Livojärven rannalla.

Ja jos haluat vielä laajentaa reviiiriäsi, voit tehdä käteviä päiväretkiä. 70 km:n säteellä Livohkasta tavoitat muun muassa Korouoman retkikanjonin, Riisitunturin kansallispuiston, Pentikin tehtaanmyymälän, sekä Kuusamon käyntikohteet.

Ajantasaiset hinnat ja varausohjeet löydät nettisivulta www.jhl.fi/livohka tai soita numeroon 010 7703 720.

Henkilökohtaisille avustajille kunnan palkankorotukset

HENKILÖKOHTAISTEN AVUSTAJIEN uusi työehtosopimus (Heta-tes) parantaa täyttä työaikaa tekevien kuukausipalkkaa enimmillään jopa 10 prosenttia kaksivuotisen sopimuskauden aikana. Se merkitsee noin 180 euron korotusta aiemmin vähimmäispalkkaa saaneiden kuukausiansioon.

Lisäksi alalle saatiin vihdoin valtakunnallinen vähimmäispalkka. Isojen kuntakohtaisten erojen takia valtakunnallisiin palkkoihin siirrytään vasta 1.3.2019 lähtien. □

KEITÄ SOPIMUS KOSKEE?

Ensimmäinen helmikuuta 2018 voimaan tullutta Heta-tessia noudatetaan työsuhteissa, joissa avustajan työnantajana toimii vammainen henkilö itse. Lisäksi henkilön on kuuluttava työnantajaliittoon (Heta-Liitto ry). Sopimuksen piirissä on liki 5 000 avustajaa ja noin 3 300 työnantajaa. Sopimuksen piiriin eivät kuulu yritysten kautta palkatut henkilökohtaiset avustajat. Heihin sovelletaan yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimusta.

MILLOIN PALKAT NOUSEVAT?

Vähimmäispalkkoja korotetaan 1.6.2018. Pienimmät tuntipalkat kohoavat kymmenillä senteillä, vähimmilläänkin korotus on 8 senttiä tunnilta. Seuraava korotus on 1.3.2019, ja se nostaa tuntipalkkaa vähintään 7 senttiä. Uuteen tessiin on luotu kaksi kalleuspaikkakuntaluokkaa, pääkaupunkiseutu ja muu Suomi. Korotusten jälkeen pääkaupunkiseudulla asuvan avustajan vähimmäistuntipalkka on 15 senttiä korkeampi kuin muualla.

KUKA HYÖTYY ENITEN?

Noin 70 prosentissa kunnista avustajien palkat nousevat. Eniten sopimus nostaa palkkoja niissä kunnissa, joissa maksetaan työehtosopimuksen mukaista vähimmäispalkkaa. Esimerkiksi Tampereella ja Oulussa 20 viikotuntia työskentelevän palkka nousee sopimuskauden aikana 90 euroa ja täyttä työaikaa tekevän 180 euroa kuukaudessa. Siis tuntuvasti enemmän kuin niin sanottu yleinen linja.

MITÄ A- JA B-RYHMÄT TARKOITTAVAT?

Uudessa tessissä on kaksi palkkaryhmää. Korkeampaan ryhmään B kuuluvat ne avustajat, joiden työ sisältää pysyvästi erityisosaamista tai koulutusta vaativia hoidollisia tehtäviä. Ratkaisevaa on nimenomaan työtehtävien hoidollisuus. Työnantajan on määriteltävä 1.6.2018 mennessä, kumpaan ryhmään avustaja kuuluu. Palkkaryhmä B voidaan ottaa käyttöön kuitenkin jo 1.2.2018 alkaen.

Veikko Lehtonen

Sopimustoimitsija

Yksityisten sopimusalojen ja työelämän laadun toimialue

MYÖS MUIHIN TYÖEHTOIHIN saatiin tärkeitä parannuksia tällä sopimuskierröksellä. Heta-tessin piirissä olevat avustajat voivat olla töistä pois kolme työpäivää tilapäisellä hoitovapaalla hoitamassa sairasta lasta. Tämä vapaa on palkallinen. Lisäksi pitkäperjantai ja toinen pääsiäispäivä ovat jatkossa arkipyhiä myös avustajille. Jos nämä ovat työpäiviä, maksetaan tuntipalkka kolminkertaisena.

LUE ASIASTA LISÄÄ

jhl.fi/tyoelama/tyoehtosopimukset/henkilokohtainen-avustaja-tes/

MINÄ

Ihmisen kohtaaminen on kaikkein tärkeintä

Suntion työt vaihtelevat kirkollisista toimituksista lumenluontiin, siivoukseen ja kirkkohopeiden kiillotukseen. - Suntion on oltava läsnä tilanteessa kuin tilanteessa, sanoo Mirikka Asp.

teksti Ulla Puustinen kuva Susanna Lyly

499

lempivirteni

MIRKKA ASP
syntynyt 1978

KOTIPAikka
Kuru (Ylöjärvi)

KOULUTUS
yo-pohjainen
puutarhuri

AMMATTI
seurakuntamestari
(pitkä sijaisuus)

TYÖNANTAJA
Ylöjärven seurakunta

PERHE
mies ja kolme lasta

3

suntiota
työkaverina

40

naisen
paras
ikä

7

kanta-
asiakas-
korttia

- Rohkeus, oma-aloitteisuus, organisointikyky ja maalaisjärki eivät ole pahitteeksi suntion työssä.

31

meiliä
lukematta

20

vuotta
ammatti-
liitossa

5

euroa
kukkarossa

1

sydän-
ystävä

2

kilometrin
työmatka

JHL JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN
TYÖTTÖMYYSKASSA

Nopeuta käsittelyä – valitse sähköiset lisäselvityspyynnöt

Työttömyyskassa voi lähettää hakemusten käsittelyssä tarvittavat lisäselvityspyynnöt nyt sähköisesti eWertti Nettikassan kautta. Tällöin saat tiedon saapuneesta kirjeestä sähköpostiisi jo samana päivänä. Tämä nopeuttaa lisäselvitysten lähettämistä ja siten hakemusten käsittelyä huomattavasti.

Sinun on nyt mahdollista itse valita eWertti Nettikassassa, haluatko työttömyyskassan lähettämät lisäselvityspyynnöt perinteisenä kirjepostina vai sähköisenä kirjeenä. Kun annat eWertti Nettikassassa luvan sähköisten kirjeiden lähettämiseksi, saat tiedon hakemuksesi käsittelyssä tarvittavista lisäselvityksistä nopeammin. Tällöin voi toimittaa pyydettyt tositteet pikimmiten eWertin tai hakemusliitteen -palvelun kautta.

Miten toimin?

Voit tehdä valinnan eWertti Nettikassassa kohdassa omat tiedot -> yhteystiedot. Löydät kyseiseltä sivulta omat kassan yhteystietojen asetuksesi. Mikäli haluat saada jatkossa työttömyyskassan lähettämät lisäselvityspyynnöt vain eWerttiin, laita

rasti kohtaan sähköiset kirjeet. Kun olet valinnut sähköiset kirjeet, rasti seuraavaksi kohta sähköpostimuistutukset. Tämän jälkeen saat saapuneista kirjeistä ja viesteistä sähköpostitse ilmoituksen siihen sähköpostiosoitteeseen, jonka olet yhteystiedoissasi ilmoittanut.

Takaisinperinnän kirjeet ja päätökset lähetetään jatkossakin aina postitse.

Postia jo samana päivänä

Kun olet valinnut eWertissä sekä sähköiset kirjeet että sähköpostimuistutukset, saat sinulle lähetetystä eWerttiin saapuneesta lisäselvityspyynnöstä sähköpostin heti samana päivänä klo 17 jälkeen. Työttömyyskassan lähettämä kirje on tällöin luettavissa eWertissä kohdassa viestintä -> sähköiset kirjeet.

Mikäli seuraat hakemuksesi tilaa Nettikassassa hakemusten käsittelyseurannasta ja huomaat tilan muuttuneen käsittelyssä -tilasta odottaa jatkokäsittelyä -tilaan, sinulle on siis saatettu lähettää viesti tai pyyntö sähköisenä kirjeenä.

eEmeli Puhelinkassa
päivystää kellon ympäri
numerossa:
010 190 300
ja henkilökohtaisesti
maanantai-perjantai klo 9-14.

**eEmeli
Puhelinkassa**

eEmelissä voit tehdä kokonaan työttömän jatkohakemuksen, saat ohjeita sekä voit tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan.)

eWertti Nettikassa
on sähköinen
asiointipalvelu, jonka
kautta voit lähettää
hakemukset ja ilmoitukset
työttömyyskassaan
itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

**eWertti
Nettikassa**

**Julkisten ja hyvinvointialojen
työttömyyskassa**

Postiosoite:

PL 100, 00531 Helsinki

Faksi: 010 7703 3235

Sähköposti: tkassa@jhl.fi

www.jhl.fi/tyottomyyskassa

Isältä pojalle, äidiltä tyttärelle

Vanhempien esimerkki ja hiljaisen tiedon siirtyminen vaikuttavat tulevaisuuden ammattia mieltiviin nuoriin. Miksi Pullien miehistä tuli rautatieläisiä, entä Kolehmaisista perhepäivähoitajia?

teksti Maarit Uusikumpu, Ulla Puustinen kuvat Janica Karasti, Anna-Katri Hänninen

M iksikä ei, tuumasi mikkeliäinen **Linda Kolehmainen**, 26, kun hänen äitinsä **Vuokko Kolehmainen** ehdotti, että hän voisi ryhtyä äitinsä jalanjäljissä perhepäivähoitajaksi.

- Valinta tuntui alusta asti luontevalta. Olin jo lapsena nähnyt, mitä työ on, ja oppinut jakamaan äidin huomion muiden lasten kanssa, koska hoitolapset olivat osa arkeamme, hän sanoo.

Kolehmaisiet eivät ole poikkeus, sillä tutkimusten mukaan noin viidesosa suomalaisista hakeutuu samaan ammattiin kuin vanhempansa.

Vanhempien jalanjäljissä

Sosiologian professori **Jani Erola** Turun yliopistosta on tutkinut ammattien ja sosiaalisen aseman periytyvyyttä sekä sosiaalista liikkuvuutta. Sosiaalinen periytyvyys kertoo, missä määrin sosiaalinen asema periytyy vanhemmalta lapselle, ja sosiaalinen liikkuvuus ilmaisee, missä määrin lapsen sosiaalinen asema eroaa vanhempien asemasta.

Asemaa arvioidaan tavallisimmin ammatin, mutta myös esimerkiksi koulutuksen, tulojen tai varallisuuden perusteella. Liikkuvuus voi olla alasta ylöspäin suuntautuva: ylöspäin suuntautuva liikkuvuus osoittaa, että lapsi on paremmassa asemassa kuin vanhempansa, alaspäin suuntautuvassa liikkuvuudessa päinvastoin.

- Jos yhteiskunnassa on vahvaa sosiaalista liikkuvuutta, käytännössä suurin osa päätyy eri ammattiin kuin vanhempansa, Erola sanoo.

Suomessa yleisimmin periytyviä ammatteja ovat opettajan, juristin ja lääkärin ammatit, ylipäätään ammatit, joissa on vahva ammatti-identiteetti ja pitkä koulutuspolku. Teollisuudessa ammatit saattavat periytyä muita aloja enemmän perinteellisuudessa, jossa hyvät palkat voivat selittää ilmiötä.

- Selvintä periytyvyys on silloin, kun vanhemmilla on omaisuutta, joka periytyy lapselle. Käytännössä siis yksityisyrityksien ja maatalousyrityksien lapset jatkavat vanhempiensa ammateissa, hän sanoo.

Erolan mukaan duunariammateissa periytyvyys on pienempää, mutta toimintalogiikka on sama.

Kun peruskoulun yhdeksäsluokkalainen rasti yhteishakukaavakkeita, hän ottaa herkästi mallia omasta perheestä ja kaveripiiristä: Isä on sähköasentaja, ehkä minäkin voisin. Tai äiti toimii vanhusten hoitajana, ja kohta tytär seuraa äitinsä esimerkkiä. Aina polku ei kuitenkaan ole niin suoraviivainen.

Äidin työpariksi

Peruskoulun jälkeen Linda Kolehmainen opiskeli lähihoitajaksi ja työskenteli noin puoli vuotta kehitysvammaisten parissa. Sen jälkeen löytyi vakituinen paikka ensihoitajan työparina yksityisen sairaankuljetusyrityksen ambulanssissa.

- Työhön kuului pitkiä työputkia ja päivystyksiä. Aika pian alkoi tuntua, että olen enemmän töissä kuin vapaalla. Piti keksiä jotain muuta.

Vuokko Kolehmainen tunsu tyttärensä luonteen ja ajatteli, että tämä olisi hyvä lasten kanssa.

- Lindalla oli jo pienenä voimakas hoivavietti. Hän leikki paljon ja pitkään nukeilla, hän muistelee.

Kun kaksikkoa tovin aikaa seuraa, huomaa että äidillä ja tyttärellä on poikkeuksellisen läheiset välit - niin läheiset, että Linda ei valinnut pelkästään äitinsä ammattia, vaan ryhtyi empimättä äitinsä työpariksi.

- Se oli oikeastaan käytännön sanelema juttu. Asun noin 30 kilometrin päässä Anttolassa, eikä siellä ole juurikaan hoitolapsia tarjolla. Äiti asuu Mikkelin keskustassa, runsas kilometri torilta. Vanhassa talossa ja pihamaalla on riittävästi tilaa kahdelle hoitajalle ja täydelle lapsiryhmälle, yhteensä kahdeksalle lapselle, Linda Kolehmainen perustelee.

Äidin ja tyttären ”yhteishoitajuus” on kestänyt kuusi vuotta.

- Aiemmin jaoin työn ja lapset siskoni kanssa, nyt tyttären. Ihan vieraan kanssa en ehkä paritöytäskentelyyn ryhtyisi, sillä henkilökemioiden on kohdattava, mieltii Vuokko Kolehmainen.

Linda Kolehmaisien omat lapset, Minttu ja Leevi, ovat samassa ryhmässä ja vievät kahden hoitolapsen paikan.

MIKKELILÄISET Vuokko Kolehmainen ja hänen tyttärensä Linda Kolehmainen ovat kumpikin perhepäivähoitajia. Lindan sylissä oma tytär Minttu.

PULLIN SUVUSSA konduktöörin ammatti on periytynyt kolmessa polvessa. Niko Pullin (vas.) ja Reijo Pullin työvuorot osuvat joskus samaan junaan.

– Muut vähän jarruttelevat meitä, että älkää taas puhuko rautateistä.

76 %

arvostaa vanhempiensa saavutuksia työelämässä.

1/3

vanhemmista vaikuttaa vahvasti lastensa opiskeluvaihtoihin.

Lähde: Kun koulu loppuu – Nuorten tulevaisuusraportti (Taloudellinen tiedotustoimisto 2017)

– Mutta kaikki lapset ovat yhtä tärkeitä. Myös säännöt ovat kaikille samat, Kolehmaisiet painotavat.

Kolmessa polvessa

Oululaisen **Reijo Pullin**, 54, suvussa ammattien jatkumo on vieläkin pitempi kuin Kolehmaisilla. Pullin suvun miehet, Reijon jo edesmennyt isä Petteri Pulli ja hänen vanhin poikansa **Niko Pulli**, 30, ovat konduktöörejä kolmannessa polvessa.

Ouluun Pullit ovat asettuneet Petteri Pullin evakkotien päätteeksi. Kukaan heistä ei tullut suoraan konduktöörin ammattiin vaan he aloittivat ensin muissa rautatietöissä.

Petteri Pullin työura raiteilla kesti 36 vuotta. Reijo Pullille työvuosia VR:llä on kertynyt liki 40 vuotta ja Niko Pullillekin jo seitsemän. Reijo Pulli on ehtinyt työskennellä rautateilla yhtäaikaa sekä isänsä että poikansa kanssa, ja työvuorot ovat muutaman kerran osuneet samaan junaankin.

– Hyvin on yhteistyö sujunut yhteisilläänkin vuoroilla, Reijo Pulli sanoo.

Kenen valinta?

Kenen on valinta silloin, kun lapsi valitsee vanhempansa ammatin: lapsen vai vanhempien? Jani Erola ei usko, että vanhemmat suoraan painostavat lapsiaan ammatteihinsa.

– Vanhemmat haluavat, että heidän lapsensa pärjäävät maailmassa vähintään yhtä hyvin kuin he itse. On paljon pehmeitä reittejä, joilla vanhemmat vaikuttavat lapsiinsa.

Lapset oppivat vanhemmiltaan, mitkä ovat hyviä asioita elämässä ja mitä kannattaa tavoitella. Vanhemmat siirtävät hiljaista tietoa lapsilleen.

Erolan mukaan valinta on viime kädessä lapsen, mutta kyse on pikemmin siitä, että ei tiedetä muista vaihtoehdoista tai osata nähdä niitä.

– Varsinkin, jos mennään suoraan samaan ammattiin kuin vanhemmat. Reitti vanhempien ammattiin tulee niin itsestään selvänä, että ei välttämättä pohdita lainkaan muita vaihtoehtoja.

Hän pitää maksutonta koulutusta tärkeänä keinona tasata mahdollisuuksia valita itse parhaaksi katsomansa koulutusala ja lisätä sosiaalista liikkuvuutta.

– Kaikilla pitää olla mahdollisuus päätyä itselleen sopivaan ammattiin ja asemaan oman motivaation ja kykyjen mukaan. Se on myös yhteiskunnan kokonaishyödyn kannalta järkevää, koska silloin ei tuhlata lahjakkuusreservejä. Nuorilla pitää olla tietoa ammatinvalintansa pohjaksi ja siitä, mihin valinta johtaa.

Erolan mukaan ala, jolla on selkeät pätevyysvaatimukset ja pitkä koulutuspolku, edellyttää jo varhaisessa vaiheessa tehtyjä oikeita ainevalintoja.

– Suomessa on onneksi oppilaanohjausjärjestelmä, jonka tehtävä on välittää tietoa mahdollisuuksista.

Koulujen opintojenohjaajat, eli opot, ovat tärkeässä roolissa tukemassa, kun koululaiset tekevät valintoja jatko-opinnoistaan. Silti enemmistö lukiolaisista, 61 prosenttia, kaipaavat enemmän työelämä-tietoa selviää Taloudellisen tiedotustoimiston

(TAT) Kun koulu loppuu 2017 -tutkimuksesta. Yläkoululaisista 67 prosenttia pitää yläkoulun jatko-opintojen opinto-ohjausta hyvänä. Sen sijaan uravalintojen ohjausapua piti hyvänä vain 35 prosenttia.

Isiensä opastamat

Reijo ja Niko Pullilla ei ollut lapsena ammattihaaveita. He kokevat, että työura rautateilla on heidän oma valintansa, mutta eivät kiellä isiensä vaikutusta siihen. Sekä Reijo että Niko Pulli ovat imeet lapsesta asti rautateiden ilmapiiirä.

Reijo Pulli on tehnyt monia eri töitä VR:llä läheltä huoltotöihin. Hänen isänsä opasti häntä aikoinaan rautatietöiden saloihin, ja Reijo Pulli on vuorostaan opastanut poikaansa, kun tämä aloitti junamyynnä.

Reijo Pulli rassaili autoja ja oli rakennuksilla isänsä kanssa jo pienestä pitäen, millä oli osuutensa Reijo Pullin ohjautumisessa rautateille.

– Tein isäukon kaverina lvi-töitä silloisen Oulun asemapäällikön taloon, ja asemapäällikkö oli huomannut, että osaan tehdä töitä. Hän oli kysynyt isältäni, kiinnostaisiko minua lähetin työ. Olin juuri päässyt armeijasta, ja halusin tienata vähän aikaa rahaa ja pohtia siinä sivussa, mitä oikeasti haluan tehdä.

Kotiseutuun rakastuneet

Niko Pullin polku rautateille ei ollut yhtä suoraviivainen kuin isänsä, vaan hän koukkasi kahden ammatillisen opinahjon kautta. Lukion jälkeen hän opiskeli yhteisöpedagogiikkaa humanistisessa ammattikorkeakoulussa Torniossa. Kahden vuoden jälkeen hän vaihtoi ammattikorkeakouppa ammatikoulun tietoliikenneasentajan opintoihin, mutta jätti ne, koska sai töitä rautateilla. Hän aloitti vuonna 2011 junamyynnä ja eteni seuraavana vuonna konduktööriksi.

Hän kuvailee itseään hitaasti kypsyyneeksi, joka ei edes opiskeluaikana miettinyt työntekoa.

– Oli kuitenkin helppoa mennä rautateille. Olin seurannut kotoa käsin isäukon työtä. Opin häneltä työnteon tärkeyden ja, että ahkeruus palkitaan. Lapsena arvostin hänen työtään paljon, eikä hän koskaan puhunut pahaa työstään. Tiesin, että VR on hyvä työnantaja, ja mitä se työ on. Kun työpaikka tarjoutui, niin ajattelin, että siihen kannattaa tarttua.

Niko Pullia vaivasi myös se, että työpaikat hänen opiskelualoiltaan olivat Etelä-Suomessa. Pohjoisen poika halusi jäädä kotikonnuilleen.

Jani Erolan mukaan sukupuolten välillä on eroa siinä, miten halukkaasti vaihdetaan paikkakuntaa. Tytöt siirtyvät poikia innokkaammin työn ja opiskelujen perässä muille paikkakunnille.

Jatkuuko perinne

Reijo ja Niko Pulli eivät koe, että heidän ammatinvalintansa olisi rajannut vaihtoehtoja pois, eivätkä he kadu ammatinvalintaansa.

– Ammatini on minulle pelastus. Nuorempana vaivannut ujous on kadonnut, ja asiakaspalvelu on vahvuuteni, Niko Pulli sanoo.

Reijo Pulli ei ole miettinyt ammatinvaihtoa koskaan.
 - Ei ole tarvinnut miettiä, koska tykkään työstäni.
 Aivan silloin nuorena olisi vaihtoehtoinen polku ollut autonasentaja, koska olin korjailnut autoja isäukon kanssa, hän miettii.

Niko Pullin ammattihaaveet ovat edelleen VR:llä.
 - En ehkä halua jäädä samaan työhön seuraavaksi 40 vuodeksi vaan haluan eteenpäin, vaikka veturinkuljettajaksi. Muilta aloilta voisi kiinnostaa psykiatrin työ.

Reijo ja Niko Pulli asuvat vajaan kilometrin päässä toisistaan Oulun Jäälän kylässä. Kun isä ja poika tapaa-
 vat vapaa-aikana, keskustelu kääntyy nopeasti työasioihin.

- Muut jarruttelevat meitä, että älkää taas puhuko rautateistä, Reijo Pulli kertoo.

Niko Pullilla on 3,5-vuotias poika, joka imee rautatieoppia isänsä ja isoisänsä keskusteluista. Kesällä syntyy toinen lapsi. Jatkuuko Pullin suvun rautatieperin-
 neljänteen tai Kolehmainen perhepäivähoitajan ammatti kolmanteen polveen? Niko Pulli ja Linda Kolehmainen eivät näe mitään syytä estellä lapsiaan seuraamasta vanhempiensa jalanjalkia.

- Kyllä sitä voisi vähän vaikka sinne suuntaan tuupatakin, Niko Pulli sanoo.

- En kiellä, mutta en myöskään painosta lapsiani valitsemaan jotain tiettyä ammattia, toteaa Linda Kolehmainen. □

Naisten ja miesten työt

Naiset ja miehet työllistyvät eri sektoreille, ”miesten ja naisten töihin”. Tytöt suosivat hoiva-alaa ja pojat teknisiä aloja. Naisvaltaiset alat ovat yleensä heikommin palkattuja. Tilastokeskuksen mukaan naisten euro oli viime vuonna 84 senttiä. Onko tilanteelle mitään tehtävissä, jos tyttäret valitsevat edelleen äitiensä ja pojat isiensä ammatit?

Sekä naisilla että miehillä sosiaalinen periytyvyys on vähenynyt. Myös sukupuolten väliset erot sosiaalisessa liikkuvuudessa ovat pienentyneet viime vuosikymmenien aikana huomattavasti. Liikkuvuuden määrän sijaan olennaista on, millaisiin tehtäviin liikutaan. Liikkuvuus voi olla suurtakin, vaikka työt edelleen olisivat sukupuolittuneita. Näin tuloerot eivät muutu.

Luokkaliikkuvuus on suurin piirtein samalla tasolla kuin ennenkin. On kuitenkin merkkejä siitä, että muut perhetaustan tekijät, esimerkiksi vanhempien koulutus, alkavat pikku hiljaa merkitsemään enemmän kuin ennen. Jos näin tapahtuu, perhetaustan merkitys vahvistuu.

Lähde: Talous & Yhteiskunta 4/2015, Heta Pöyliö & Jani Erola

image
wear

Kevein askelin kevääseen

Jalkojesi jaksaminen vaikuttaa koko kehosi hyvinvointiin. Jalkaskannauksen avulla löydät itsellesi sopivat kengät ja yksilölliset pohjalliset.

Sievi File -työjalkineen pitävä ja joustava polyuretaanipohja kestää öljyä ja useita kemikaaleja. Käännettävän takaremmen venyke parantaa istuvuutta.

 Sievi

Ilmainen jalkojen skannaus
Image Wear Työasupalvelu-
myymälöissä

SieviSCANNER-jalkaskanneri selvittää jalkojesi mitat, jalkaholvin kaaren tuen tarpeen ja jalkojesi kuormittumispisteet hetkessä.

image
wear

Espoo | Helsinki | Hämeenlinna | Joensuu | Jyväskylä | Kokkola | Kotka |
Kuopio | Lahti | Lappeenranta | Mikkeli | Oulu | Pori | Rovaniemi |
Seinäjoki | Tampere | Tornio | Turku | Tuusula | Vaasa | Vantaa

www.imagewear.fi

IHMEET EIVÄT OLE ILMAISIA.

Lahjoita Diakille - autat varmistamaan, että meiltä valmistuvat välittämisen asiantuntijat tekevät pieniä ihmeitä tulevaisuudessakin. Samalla tuet tutkimusta ja kehittämistä, joilla haemme ratkaisuja muun muassa syrjäytymiseen. Pienikin summa on meille arvokas.

#ihmeiteivätoleilmaisia

Lue lisää: lahjoita.diak.fi

Soita: Mia Murtonen, varainhankinta, 050 511 7350 (ma-pe klo 8-15)

Diak

Päivi Ahonen, lakimies

Milloin työhön on sovellettava työaikalakia?

SOS-Lapsikylä ry:n ja JHL:n työaikalakia koskenut riita osoitti, miten kohtuuttomia työaikoja voidaan käyttää, jos työ ei ole työaikalain alaista.

SOS-LAPSIKYLÄ RY:N ja JHL:n työaikalakiriita paljasti kohtuuttomat työajat ja toi työntekijöille korvauksia.

Neljä JHL:n jäsentä työskenteli lomittajina SOS-Lapsikylä ry:n lapsikylässä Punkaharjulla. Kylässä on yhdeksän lapsikyläkotiä, joissa lapsikylävanhemmat asuvat huostaan otettujen lasten kanssa huolehtien heistä. Lapsikylävanhempien lomien ja muiden poissaolojen aikana lomittajat sijaistavat heitä asuen lapsikyläkodissa.

SOS-Lapsikylän mielestä lomittajien työ jäi työaikalain ulkopuolelle TAL 2 §:n 1. momentin 3. kohdan perusteella. Kohdan mukaan työhön ei sovelleta työaikalakia, jos työntekijä on siten itsenäisessä asemassa, että hän voi itse päättää työajan alkamisesta ja päättymisestä. Toisin sanoen työnantaja ei määrää työajan pituutta, eikä työnantajalla ole mahdollisuutta valvoa työajan käyttöä. Lomittajille ei maksettu työaikorvauksia.

TYÖSOPIMUKSISSA LOMITTAJIEN työaika oli 170 tai 190 vuorokautta vuodessa, eli työvuoro kesti koko vuorokauden. Työnantaja vahvisti etukäteen kuukaudeksi kerrallaan työvuoroluettelon, lomituskohteet ja lomitusten pituudet. Lomittajat työskentelivät lapsikyläkodissa viikon tai jopa parikin viikkoa yhdenjaksoisesti ympäri vuorokaudet ilman vapaapäiviä.

JHL piti lomittajien työtä työaikalain alaisena, koska työnantaja määräsi työajan työ-sopimuksissa ja työvuoroluetteloissa. Työnantajalla oli mahdollisuus valvoa myös työaika. JHL haastoi marraskuussa 2010 SOS-Lapsikylän käräjäoikeuteen ja vaati lomittajille taannehtivasti työaikorvauksia neljältä vuodelta.

Etelä-Savon käräjäoikeus ja Itä-Suomen hovioikeus hylkäsivät työntekijöiden vaatimukset, koska niiden mielestä työnantaja ei määrännyt yksipuolisesti työajoista eikä valvonut lomittajien työsuoritusta työvuorokausien aikana.

JHL VALITTI ASIASTA korkeimpaan oikeuteen (KKO), joka päätti yllättäen pyytää Euroopan unionin tuomioistuimelta (EUT) ennakkoratkaisua. Sitä kiinnosti, oliko EU:n työaikadirektiivin 17 artiklan perusteella mahdollista, että lomittajien työhön ei sovellettaisi säännöllistä työaika- ja lepoaikoja koskevia direktiivin määräyksiä. Eli heidän työnsä voisi jäädä kansallisen työaikasääntelyn ulkopuolelle.

EUT:n päätöksen mukaan mainittua työaikadirektiivin poikkeussäännöstä ei voida soveltaa palkkatyöhön, jossa työntekijä huolehtii perheenomaisissa oloissa lapsista lapsikylävanhemman sijaisena, ja jos työajan pituutta kokonaisuudessaan mitataan tai määritellään ennalta eikä työntekijä voi itse

päättää työajan pituudesta. SOS-Lapsikylä määrittä etukäteen lomittajien työajan sekä työsuopimuksissa että työnantajan vahvistamissa työvuoroluetteloissa. Sillä oli myös mahdollisuus valvoa lomittajien työajan noudattamista. Lasten tarpeet määrittivät lomittajien työtä, vaikka lomittajat saivatkin osittain päättää päivittäisten työsuoritusten järjestyksestä.

KKO RATKAISI KIISTAN 12. helmikuuta 2018 EUT:n päätöksen mukaisesti. Lapsikyläkoti-vanhempien sijaisiin tulee soveltaa työaikalakia, koska heidän työaikansa oli suurelta osin ennalta määritetty työsuopimuksissa ja työnantaja laati etukäteen työvuoroluettelot. Vaikka lomittajan työvuorokauden sisältyi myös passiivisia jaksoja (lomittaja voi pitää taukoja), se ei tarkoittanut sitä, että lomittajat olisivat voineet päättää vapaasti työntuntiansa määrästä.

Lomittajilla on oikeus työaikorvauksiin vain kahdelta vuodelta, vaikka korvausvaatimus perustui yksityisen sosiaalialan työehtosopimukseen. KKO:n mukaan työaikorvaukset vanhenevat kahdessa vuodessa (TAL 38 §) myös silloin, kun kyse on ilt-, lauantai- ja yötyökorvauksista, joita ei edes säädellä TAL:ssa. SOS-Lapsikylä joutuu maksamaan työaikorvauksia 29 819–46 447 euroa lomittajaa kohden. □

Kysy!

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

EUT 26.7.2017 asia nro C-175/16
KKO 12.2.2018 S2013/737
motiivilehti.fi, hakusana työaika-korvaus

På svenska

Läs lagkolumnen på motiv.fi fr.o.m. 28.3.

Motiv

DRÖMDE DU REDAN SOM LITEN OM ATT BLI VVS-MONTÖR?

Redan i grundskolan visste jag att jag skulle söka in till en yrkesskola och skaffa mig utbildning inom VVS. Nästan alla andra i min släkt jobbar med något som hör samman med buss- trafik och jag ville göra något helt annat.

VAD ÄR DET BÄSTA MED DITT JOBB?

Jag byter och installerar vattenmätare. Arbetet består mer av kundkontakt än skruvande, vilket passar mig alldeles utmärkt.

VAD ÄR DU SÄRSKILT BRA PÅ?

Kundservice. Dessutom är jag språkkunnig, förutom svenska och finska talar jag också engelska.

Tom och Carneval

text Ulla Puustinen, Delingua foto Saija Heinonen

ÄGAREN TILL EN TRAVHÄST ska ha tio i religion och fyra i matematik. Det betyder att hobbyn kräver en stark tro och förtroende för hästen och även lite fickpengar. Vissa anser att det är en gentlemans sätt att bli fattig!

Från början av 90-talet, i nästan 30 år, har jag ägt andelar i travhästar. Nu äger jag en tredjedel av en häst med namnet Carneval tillsammans med ett par som har ett stall i Sjundeå.

I travkretsar är det relativt vanligt att en häst har flera ägare. Vissa djur har tiotals, rentav hundratals delägare.

Det är dessutom en praktisk lösning att vara delägare eftersom kostnaderna då inte blir oskäligen och man inte behöver använda hela sin fritid på att sköta om hästen.

CARNEVAL ÄR ETT fyra år gammalt finnhäststo. Hon är snäll och människovänlig, men ändå temperamentsfull. Carneval är helt enkelt en dynamisk fröken och minsann ingen slöföck.

Jag hälsar på Carneval flera gånger i veckan och fungerar dessutom som hennes tränare. Det är en bekant och trevlig uppgift. Jag har även tidigare tränat travare, men tänker inte bli travkusk. Mitt temperament är alltför hett för den uppgiften.

Vi köpte Carneval som treåring, alltså som relativt gammal, av en uppfödare i Nastola. Hon har inte ännu inlett sin tävlingskarriär, men målet är att hon ska starta första gången senast som femåring.

TILL MIN NATUR är jag realist: varje häst blir inte en tävlingskomet, knappast heller Carneval, men jag hoppas att hon får en lång och alltmer framgångsrik tävlingskarriär.

Travsport upplevs ofta som en hobby för äldre män. Den uppfattningen är inte helt fel. Därför hoppas jag att även yngre skulle bli intresserade av sporten. Det finns redan glädjande många unga travkuskar, både manliga och kvinnliga, men vi behöver dem också inom träningen och på läktaren. □

TOM LINDSTRÖM
född 1961

HEMORT
Lojo

YRKE
VVS-montör

ARBETSGIVARE
Helsingfors-
regionens miljö-
tjänster HRM

INTRESSEN
travträning,
motorcyklar

Suomalaiseen työelämään - yhdessä

JHL on mukana Ote työhön -hankkeessa, jossa autetaan maahanmuuttajia työnhaun ja koulutuksen monissa mutkissa. Alkuvaiheessa kurssitetaan työelämässä ja ay-toiminnassa jo mukana olevia JHL:n jäseniä työelämäohjaajiksi.

Opi itse ja opi ohjaamaan!

Työelämäohjauksen koulutus sopii sinulle, joka haluat oppia ohjaustaitoja ja vetää työelämään ohjaavia vertaisryhmiä. Saat samalla tietoa työelämästä ja koulutusmahdollisuuksista. Puhumattakaan siitä, että pääset vahvistamaan omia työelämätaitojasi.

Lue koulutuksesta ja sen tavoitteista tarkemmin: www.otetyohon.fi

Koulutuksen jälkeen työelämävalmentajat saavat oman ohjattavan ryhmän, jossa he neuvovat pitkään työelämästä poissa olleita maahanmuuttajia työ- ja koulutusasioissa. Vertaisryhmätoiminnan kautta maahanmuuttajille luodaan uudenlaisen tukiverkosto työn hakemiseen ja työpaikoille. Hankkeessa tutustutaan myös työhön työpaikoilla tai työpajoissa.

Työelämäohjaajien koulutuksia järjestetään tänä vuonna Helsingissä ja Tampereella. Koulutukseen toivotaan sekä ulkomaalais- että suomalaistaustaisia hakijoita. Kysy lisää ja ilmoittaudu haastatteluun: hanna.takolander@tsl.fi puhelin 044 0750 850 Myös syksyn koulutuksiin voi jo ilmoittautua!

Uusittu opas ravitsemisalalle

Ravitsemispalvelualan ammatillaisen oppaasen on koottu päivitettyä tietoa alan työsuhteen ehdoista, yleisistä työpaikan järjestelyistä, kilpailuttamisesta ja ammatillisesta koulutuksesta.

Oppaassa käsitellään kattavasti myös työhyvinvointia sekä työsuojelua. Aiheina ovat muun muassa työn kuormittavuus, ergonomia, epäasialliseen käyttäytymiseen suhtautuminen työpaikalla, työn vaaratekijät sekä työkyvyn ylläpitäminen.

Ravitsemispalvelualaan liittyviä hyödyllisiä linkkivinkkejä on koottu oppaan loppuun. Sieltä löydät polut esimerkiksi koulutukseen ja opintojen ajalta maksettavien tukien hakemiseen.

239

kehittämistarinaa löytyy tällä hetkellä KunTeko 2020 -ohjelman Tekojen Torilta. Se toimii areenana, jossa hyvää suomalaista kuntatyötä tehdään näkyväksi kaikille. Lue mitä ja miten kuntatyöpaikoilla ympäri Suomea kehitetään. Kerro myös, mitä omassa kunnassasi tai työyhteisössäsi on saavutettu kehittämällä.

kunteko.fi/tekojen-tori

Puutu häirintään!

UUNITUOREESEEN oppaaseen on koottu ajantasaista tietoa seksuaalisen häirinnän ehkäisemisestä työpaikoilla.

Se tarjoaa myös konkreettisia keinoja siihen, miten puuttua jo tapahtuneeseen häirintään ja tapausten jatkokäsittelyyn. Opas on suunniteltu sekä työnantajan että työntekijöiden hyödynnettäväksi.

EK:n Taloustutkimuksella teettämän kyselyn mukaan 12 prosenttia naisista ja 2 prosenttia miehistä on kokenut seksuaalista häirintää työssään viimeisten kahden vuoden aikana. Jopa 25 prosenttia alle 25-vuotiaista naisista oli joutunut kokemaan häirintää.

Työpaikalla häiritsijä oli useimmiten asiakas (60 prosentissa tapauksista), sen jälkeen työtoveri (36 %), esimies (16 %) tai joku muu (9 %).

Häirinnästä ilmoitetaan turhan harvoin: 58 prosenttia viimeisten kahden vuoden aikana seksuaalista häirintää kokeneista ei kertonut asiasta lainkaan. Yleisin syy ilmoittamatta jättämiseen oli pelko siitä, että asiaa ei otettaisi vakavasti. Toiseksi yleisin syy oli huoli itselle mahdollisesti aiheutuvista hankaluuksista.

Häirinnan ja epäasiallisen kohtelun estä-

minen on viime kädessä työnantajan velvollisuus. Vaikka työpaikalla ei olisikaan aikaisemmin havaittu häirintää, työnantajan kannattaa tarkistaa, että organisaation toimintamallit ja häirinnästä ilmoittamisen käytännöt ovat ajan tasalla ja kaikkien tiedossa.

Oppaan ovat laatineet yhteistyössä työmarkkinaosapuolet, työ- ja elinkeinoministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö.

Voit lukea ja ladata oppaan osoitteesta: tyoelama2020.fi/tyopaikoille/hairinnasta_vapaa_tyopaikka

KYSY IHMEESSÄ

Miten tartuntatautilaki vaikuttaa?

TYÖSKENTELEN HOITAJANA terveyskeskuksen vuodeosastolla. Koskevatko tartuntatautilain rokotukset minua?

VASTAUS Kyllä. 13.2018 voimaan tullut tartuntatautilain 48 § sisältää ohjeet työntekijän ja opiskelijan rokotussuojasta. Laki edellyttää, että hoitohenkilökunta ottaa rokotukset, jos hoidettavat asiakkaat ja potilaat ovat erityisen herkkiä sairastumaan tartuntatauteihin. Tällaisia ovat henkilöt, joiden vastustuskyky on alentunut vakavan perussairauden tai sen hoidon vuoksi, imeväisikäiset ja hyvin iäkkäät potilaat.

Rokotusten ottaminen on vapaaehtoista. Laki velvoittaa työnantajaa huolehtimaan, että lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautiin vakaville seuraamuksille alttiiden potilaiden kanssa työskentelevän henkilökunnan rokotussuoja on kunnossa. Tuhka- ja vesirokossa riittää sairastetun taudin antama suoja. Rokotuksen antama suoja edellytetään influenssaa vastaan ja imeväisikäisiä hoitavilla hinkuyskää vastaan.

Jos hoitohenkilöstöön kuuluva kieltäytyy työnantajan määrittelemistä rokotuksista (esim. raskauden vuoksi), hän ei voi työskennellä niissä yksiköissä, joissa rokotussuoja on potilasturvallisuuden takia välttämätön, esimerkiksi syöpä- ja elinsiirtopotilaita hoitavissa yksiköissä.

Tartuntatautilaki ei muuta palvelusuhdetta koskevaa lainsäädäntöä eikä muita työelämän normaaleja toimintatapoja.

Rokotteen ottaminen tai sairastettu tauti on henkilökohtainen terveydentilaa koskeva tieto. Työnantaja ei voi levitellä tietoja tai laatia listoja, joista rokotettujen ja rokottamattomien nimet käyvät ilmi.

Jos lain soveltamisen suhteen on ongelmia, ota yhteys luottamusmieheen tai työsuojeluvaltuutettuun. Jos luottamusmiestä ei ole, käänny aluetoimiston puoleen.

Lisätietoja: thl.fi/fi/web/rokottaminen/eri-ryhmien-rokotukset/tyoelaman-rokotukset/sosiaali-ja-terveysalan-henkiloston-rokotukset/tartuntatautilain-48-pykalan-mukaisen-rokotustarpeen-arviointi

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin aihepiirin asiantuntijalle ja kerromme ratkaisut tällä palstalla.

Yhdeksän uutta järjestäjää on aloittanut työnsä liitossa. Lisää aiheesta seuraavassa Motiivissa.

Kansanopisto-päiville kesällä

Suomen Kansanopistoyhdistys, JHL-opisto ja Laajasalon opisto järjestävät kesäkuussa Kansanopistopäivät Helsingissä. Lue lisää ja ilmoittaudu:

kansanopistopaivat.fi

Päihdepäivillä mielen-terveydestä

Päihdealan suurin ammattilaistapahtuma Päihdepäivät järjestetään toukokuussa 2018 yhteistyössä Suomen Mielen-terveysseuran kanssa.

ept-verkosto.fi/paihdepaivat

Uutisia duunarin näkövinkelistä

Pysy kärryillä työelämän ja työmarkkinoiden moninaisista tapahtumista ja käännteistä. Tilaa SAK:n uutiskirje sähköpostiisi!

sak.fi/uutiskirje

Avtalen i ett pryddligt paket

Alla centrala kollektivavtal som JHL har förhandlat fram finns nu i ett pryddligt paket. Vad resulterade förhandlingarna i och hur påverkar detta plånboken?

text Ulla Puustinen foto Ulla Puustinen och Antti Tuominen

Alla de centrala kollektivavtal som Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL har förhandlat fram är nu klara, med undantag för energibranschen.

Förhandlingarna gällande kollektivavtalet för anställda inom energibranschen stampade från första början på stället och avbröts helt i början av mars. Orsaken till detta var de ramvillkor för förhandlingarna som arbetsgivarparten ställde upp och som man inte var villig att ge avkall på. Detta betyder att övertidsförbudet och förbudet mot byte av arbetspass för de medlemmar i JHL som omfattas av avtalet för el-, energi-, ICT- och nätverksbranschen fortfarande gäller när tidningen går i tryck.

Bland de stora avtalsbranscherna uppnådde man som de sista ett förhandlingsresultat inom den privata socialservicebranschen och för universiteten. Det var inte enkelt att nå en överenskommelse: Strejkvarsel utfärdades inom båda branscherna och man sökte en lösning på riksförlikningsmannens kansli. De anställda vid Helsingfors universitet strejkade en dag och det fanns risk för att strejken skulle sprida sig även till andra universitet innan parterna godkände förlikningsmannens förslag.

De stora hann först

Förhandlingsresultaten för JHL:s största avtalsbranscher presenterades redan i det föregående numret av Motiivi. De godkändes enhälligt av förbundets representantskap.

Lönerna för de kommunalt anställda och de statsanställda stiger med 3,45 procent under den drygt två år långa avtalsperioden.

Därutöver omfattar båda avtalen en resultatbaserad engångsersättning, det vill säga 9,2 procent av personens månadslön. Den betalas i samband med lönebetalningen för januari.

Enighet inom kyrkobranschen

Kyrkans avtal höjer lönen för de heltidsanställda inom det allmänna lönesystemet med 1,1 procent från och med den 1 april 2018 (allmän förhöjning).

Samma förhöjning tillämpas på minimilönerna för personer inom lönegruppens kravgrupper. Därutöver betalas en separat engångsersättning på 108 euro i samband med utbetalningen av semesterpenningen. Detta är en kompensation för nedskärningen av semesterpenningen på 30 procent inom den offentliga sektorn.

Den allmänna förhöjningen år 2019 är 1,0 procent (det allmänna lönesystemet). År 2020 utbetalas en justeringspott på 0,5 procent på den individuella lönedelen och en justeringspott på 0,6 procent på den individuella lönedelen och/eller den uppgiftsrelaterade lönedelen. Motsvarande förhöjningar betalas även till de timavlönade anställda.

Kyrkans avtalsperiod är densamma som för kommunerna och staten, det vill säga 1.2.2018-31.3.2020.

AVAINTA är klart

Kollektivavtalet AVAINTA, som har förhandlats fram med AVAINTA Arbetsgivarna, tillämpas inom de flesta kommunala aktiebolagen. Avtalsperioden är 1.2.2018-31.3.2020 och löneförhöjningarnas kostnadseffekt för hela perioden utgör 3,46 procent.

Avtalsperioden omfattar löneförhöjningar på 25 euro eller minst 1,25 procent som allmän löneförhöjning från och med 1.5.2018. På löner under 2 100 betalas förhöjningen i euro. Från och med 1.4.2019 betalas en allmän löneförhöjning på 1,2 procent och 1.1.2019 en lokal justeringspott på 1,0 procent.

Den privata socialbranschen

Det avtal som rör den privata socialservicebranschen höjer lönen för alla anställda inom branschen med 2,67 procent under en period om drygt två år. Förhöjningarna genomförs 1.4.2018 (1,33 %) och 1.4.2019 (1,34 %).

Därutöver höjs minimilönerna inom branschen med en extra förhöjning på 1,9 procent. Förhöjningarna genomförs 1.6.2018 (0,9 %) och 1.6.2019 (1,0 %).

Avtalet inkluderar även en förlängning av provotiden från fyra månader till sex månader, varvid

De anställda vid Helsingfors universitet strejkade en dag och det fanns risk för att strejken skulle sprida sig.

den överensstämmer med gällande lagstiftning. Därutöver införs striktare begränsningar vad gäller användningen av allmänna nollavtal än vad som krävs i den ändring av arbetsavtalslagen som är under beredning.

Avtalsperioden är 1.2.2018-31.3.2020.

Enighet i universiteten

Även i universiteten betalas i enlighet med den allmänna riktlinjen en löneförhöjning på 3,45 procent. Avtalsperioden löper ut den 30 mars 2020.

Det finns två allmänna förhöjningar: 1.4.2018 höjs lönerna med 1,0 procent och ett år senare med 1,1 procent. De lokalt avtalade justeringspotterna betalas 1.1.2019 (0,5 %) och 1.6.2019 (0,85 %).

Arbetsgivarens krav på förnyande av lönesystemet som ledde till att förhandlingarna stampade på stället har nu gått vidare till fortsatt beredning i arbetsgruppen. Justeringspotterna för år 2019 används till ändringar av lönesystemet och till de individuella lönedelarna.

Mer information finns på jhl.fi. □

INFO

2,6
MILJONER

HÄLFTEN AV BEFOLKNINGEN

utgör Finlands arbetskraft, till vilken räknas alla 15-64 år gamla.

3,9 %

FINLANDS EKONOMISKA TILLVÄXT

Under årets sista kvartal ökade BNP med 3,9 procent mer än föregående år.

Syrjiikö sosiaaliturva yksinasuvia?

Vuonna 2009 Yksinasuvat ry toi yhteiskunnalliseen keskusteluun uuden jakolinjan: yksinasuvat ja muut kansalaiset. Yhdistys pyrki ”edistämään yksinelävän ja -asuvan henkilön tasavertaisuutta suhteessa muihin perhekuntiin”. Yhdistyksen aktiivisuutta voi kiittää siitä, että Sipilän hallitusohjelmaan tuli asiasta maininta: hallitus lupasi tehdä selvityksen yksinasuvien asemasta yhteiskunnassa.

Yksinasuvien edunvalvonnalla on selvä tilaus. Yksinasuminen on yhä tyypillisempää erityisesti kaupungeissa. Se voi kestää hetken aikaa tai jatkua pitkään. Jokapäiväisen toimeentulon haasteet ovat kuitenkin samanlaisia.

Pohjoismaisen mallin mukaisesti sosiaalipolitiikkamme on rakennettu kahden palkansaaja-aikuisen mallin pohjalta. Myös lapsiperheiden tukemisella on pitkä historia ja vahva poliittinen kannatus. Toisaalta pyrkimys sukupuolten väliseen tasa-arvoon on tarkoittanut sitä, että maksetuissa (veroissa) ja saaduissa tulonsiirroissa on pyritty yksilöllisyyteen.

Verotus kohtelee yksinasuvia ja muita periaatteessa samalla tavalla. Vähämerkityksellinen elatusvelvollisuusvähennys on ainoa perhepoliittinen verovähennys. Lapsista saa pienen korotuksen asuntolainan korkovähennykseen, mutta senkin merkitys on matalien korkojen aikana hyvin pieni.

Kotitalousvähennys herättää närää yksinasuvissa. Kyse ei nimittäin ole kotitalousvähennyksestä siinä mielessä, että puoliset saavat kumpikin vähentää saman summan ja jakaa tarvittaessa kuluja keskenään. Siinä missä vähennys kohdistuu esimerkiksi remontteihin tai siivoukseen yksinasuvat ovat jossain määrin heikommassa asemassa. Toinen pulma on se, että vain hyvätuloisimmilla - yleisimmillä puolisoilla - on varaa käyttää säännöllisesti rahaa niin paljon, jotta vähennyistä voisi käyttää.

Myös saaduissa tulonsiirroissa lähtökohtana on yksilöllinen kohtelu. Puoliso ei vaikuta enää kansaneläkkeeseen, työmarkkinatukeen tai opintotukeen.

Ongelmat koskevat pienituloisten asumista ja toimeentuloa eli asumis- ja toimeentulotukea. Molempien tarve arvioidaan kotitalouden tulojen perusteella. Kysymys on

sitä, miten hyvin tukiperusteet ottavat huomioon yksinasuvien kotitalouksien tarpeita. Yksinasuva joutuu vastaamaan yhden henkilön tuloilla asumisestaan ja muusta toimeentulostaan.

Viitebudjetit kertovat, ettei yksinasuvien huoli heikommasta kohtelusta ole aiheeton. Tämä näkyy myös toimeentulotukitilastoissa. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden yksinasuvien osuus toimeentulotuen saajista on kasvanut lähes yhtäjaksoisesti 25 vuoden ajan. Yksinasuvien edunvalvonnalla on tilauksen lisäksi myös selvä tarve. □

HEIKKI HIILAMO

on sosiaalipolitiikan professori VID yliopistossa ja Helsingin yliopistossa. Hän on työskennellyt myös Kelan tutkimusprofessorina.

Viitebudjetit kertovat, ettei yksinasuvien huoli heikommasta kohtelusta ole aiheeton.

Loma
kuten
haluat

Holiday Club -lomaetu jäsenille

JHL:n omistamat lomahuoneistot nyt haettavissa viikoille 23–52/2018. Hakuaika päättyy 16.4.2018. Arvonta suoritetaan 18.4.2018. Kaikki osallistuneet saavat ilmoituksen (ensisijaisesti) sähköpostitse.

HOLIDAY CLUB HIMOS	2 mh huoneisto 4+2:lle vkot 23–33 ja 51–52
HOLIDAY CLUB TAMPEREEN KYLPYLÄ	vkonloppu (3 vrk, pe–ma) tai arkiloma (4 vrk, ma–pe) viikosta riippuen joko 2+2:lle, 4:lle, 4+2:lle tai 6:lle vkot 26, 27, 30, 46, 48, 49
HOLIDAY CLUB SAIMAA	2 mh huoneisto 4+2:lle, vkot 23–35
HOLIDAY CLUB KATINKULTA	Golfharju 1 mh + makuualkovi 2+2:lle, vkot 23–35 Katinkultaranta 2 mh huoneisto 4+2:lle, vkot 23, 27–31
HOLIDAY CLUB NAANTALI RESIDENCE	vkonloppu (3 vrk, pe–ma) tai arkiloma (4 vrk, ma–pe) viikosta riippuen joko 2+2:lle tai 4+2:lle vkot 27, 28, 30, 31
HOLIDAY CLUB SAARISELKÄ	4 mh 8+2:lle, varattavat viikot aukeavat sivustoilla 25.4.2018.

Lisätietoja kohteista, jäsenhinnoista ja hakemisesta löydät www.holidayclub.fi/yrittyspalvelu
Kirjaudu käyttäjätunnuksella: jhl ja salasanalla: holiday

Holiday Club Yrittyspalvelu,
puh. 0300 870 903 (arkisin 9–15),
yrittyspalvelu@holidayclub.fi

Holiday *Club*

Kasko, joka ei jätä tien päälle

***NYT**
**Liittokasko,
Turvakasko tai
Peruskasko**
-50%

Me olemme turvasi tien päällä – joka ikisellä kilometrillä. Liikennevakuutuksen lisäksi löydät meiltä kattavimmat kaskot autollesi. Ammattiliittojen jäsenille räätälöity Liittokasko ei jätä sinua pulaan: sen laaja sijaisautoetu takaa vara-auton käyttösi parhaimmillaan jopa tunnissa, jos oma ajopelisi saa kohtalokkaan kolhun tai simahtaa teknisen vian takia kesken matkan.

Kurvaa osoitteeseen turva.fi ja päivitä kaskovakuutus ajan tasalle.

* Etu on voimassa verkkokaupassa ja koskee yksityisasiakkaan henkilö- tai paketti-auton uutta Liittokasko-, Turvakasko- tai Peruskaskovakuutusta, jonka alkamispäivä on 5.1.-31.3.2018. Edun saa ensimmäisen vuoden vakuutusmaksusta.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • www.turva.fi • puh. 01019 5109

 turva
Hymyile, olet Turvassa